PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo

Cena 40 lir

Leto XIX. Št. 284 (5659)

TRST, sobota 30. novembra 1963

Johnson nadaljuje posvetovanja z glavnimi vladnimi funkcionarji

Predlog, naj bi Kennedyjeva soproga postala poslanica v Parizu
Policija išče neko tretjo osebo, ki je imela stike z Oswaldom

WASHINGTON, 29. — Predsednik Johnson je imel danes več razgovorov z visokimi predstavniki. Najprej je sprejel načelnike glavnega štaba, ki so mu poročali glede sektorjev, ki spadajo v njihovo pristojnost. Sprejel je zatem tajnika za obrambo McNamarro, nato voditelja informacijske agencije Mac Coneja, za njim predsednikovega svetovalca za vprašanja državne varnosti Bundyja in končno državnega tajnika Deana Ruska.

V teku dneva se je sestal tudi s tajnikom združenja za napredek barvastih ljudi Wilkinsonom ter s predsednikom komisije za atomsko energijo Seaborgom.

Po razgovoru s predsednikom je Wilkinson izjavil, da uživa Johnson spoštovanje in zaupanje ameriških črncev. Dodal je, da je Johnson ponovil, da bo vztrajal, naj kongres odobri Kennedyjevo zakonodajo o državljanskih pravicah. Wilkinson je nato izjavil, da je novi predsednik napravil na črnce močan vtis «zaradi svoje iskrenosti», in je dodal, da je Johnsonu zagotovil, da bo njegova organizacija sodelovala z njim pri prizadevanjih za zakonodajo o državljanskih pravicah. Dalje je Wilkinson izjavil, da bi negativno stališče kongresa, kar se tiče državljanskih pravic, samo spodbujalo rasistične skrajneže.

Predstavniška zbornica je danes predložila načrt zakona, ki predlaga, naj bi Kennedyjeva vdova uživala nekatere privilegije, kakor na primer: imela naj bi svoj urad, osebno tajnico, in njena korespondenca naj bi do njene smrti bila prosta poštnih pristojbin. Pričakuje se, da bodo o tem razpravljali v ponedeljek in da bo zakon hitro sprejet Urad in posebno tajništvo za Kennedyjevo soprogo bosta veljala za šest mesecev. Nakazali bodo 50.000 dolarjev za plačilo uradnikov. Članica predstavniške zbornice Martha Griffiths, ki pripada demokratski stranki, je danes predlagala, naj bi Kennedyjevo vdovo, ki je študirala v Parizu in dobro zna francoščino, imenovali za ameriško poslanico v Franciji.

Predstavnik Bele hiše je danes izjavil, da ne bodo dali nobenih podatkov o Kennedyjevi oporoki, razen če ne bo tega zahteval kak član družine. Zdi se, da je imel Kennedy premoženje v vrednosti približno 10 milijonov dolarjev.

Medtem se nadaljuje preiskava v zvezi z umorom predsednika Kennedyja in njegovega dozdevnega morilca Oswalda. «New York Post» piše, da zvezna preiskovalna policija (FBI) išče moškega, ki je znan rasist in ki je osumljen, da je sodeloval z Oswaldom. Policija ga išče sedaj v New Yorku in drugod, kjer je ta stanoval.

Rubyjev advokat Tom Haward je sinoči izjavil, da ne bo zahteval odložitve procesa proti Rubyju, ki je določen za 9. decembra.

Državni pravdnik Carr pa je izjavil, da bo državna preiskava o umoru Oswalda verjetno v Austinu. Medtem je v Fort Worthu neka ženska sporočila, da je Oswald pisal knjigo o svojih potovanjih po Sovjetski zvezi. Gre za stenografko Pauline Bates, ki pravi, da je prepisovala Oswaldove rokopise. V teh rokopisih je Oswald hotel dati vtis, da je bil ameriški tajni agent. Razen tega je močno kritiziral vse, kar je videl v Sovjetski zvezi. Rokopise je prepisovala tri dni, in Oswald je odnesel skupno z rokopisom vse prepise in tudi kopirni papir.

Rasist, ki ga policija išče in o katerem piše «New York Post», je baje bivši mornar, prav tako kakor je bil svoj čas mornar Oswald. Zatrjuje se, da se je omenjeni večkrat hvalil, da je član nekega rasističnega združenja v državi Mississippi. Oswald je baje imel leta 1962 stike z njim in je baje nekaj časa tudi stanoval skupno z njim. Naslov rasista v New Yorku je baje dal policiji neki bivši mornar.

V zadnjih urah pa je policija zelo rezervirana in ni moč zvedeti podrobnosti o njeni preiskavi.

Policija je že prej vedela za Oswaldovo knjigo. Javnost je o njej zvedela danes, ko je omenjena stenografka to povedala nekemu časnikarju iz Fort Wortha.

V Washingtonu pa je podnačelnik demokratske večine v predstavniški zbornici Boggs izjavil, da je predsednik Johnson sklenil ustanoviti skupno preiskovalno komisijo, da se izognejo istočasni ustanovitvi več komisij. V komisiji bodo člani predstavniške zbornice, senata in druge osebnosti. Njena naloga bo, zbrati vse podatke, da ne ostane noben dvom v zvezi s tragičnimi dogodki v Dallasu. Boggs je izjavil, da bo to morda «najbolj temeljita javna preiskava v parlamentarni zgodovini ZDA».

Včeraj, ko je bil v ZDA prazniční dan, je nad 200 tisoč ljudi obiskalo pokopališče, kjer počiva Kennedyjevo truplo.

Ob dveh popoldne 22. novembra je bilo ime Kennedyja zbrisano s seznama plač članov ameriške vlade in na njegovo mesto je prišlo ime Lyndona Johnsona. Od petka dalje je torej Johnsonova plača narastla od 35.000 dolarjev letno, ki jo je dobival kot podpredsednik, na 100.000 (nad 60 milijonov lir); razen tega bo dobival drugih 50.000 dolarjev kot dodatek za predstavniške izdatke.

Senator Carl Hayden, ki je prevzel predsedstvo senata, pa bo imel odslej 35.000 dolarjev plače letno namesto dosedanjih 22.500. Ne da bi prevzel naziv podpredsednika, je senator Hayden, ki ima 86 let, dejansko prevzel funkcije podpredsednika, ki so v glavnem predsedstvo senata, in dobiva tudi plačo, kakor jo je prej dobival Johnson.

Kar se tiče plače 22. novembra, so jo knjigovodstveno razdelili med predsednikom Kennedyjem in predsednikom Johnsonom na podlagi ur. Predsedniška plača in dodatek se računata na podlagi 411 dolarjev na dan. Od tega zneska so 14/24 dodelili predsedniku Kennedyju, 10/24 pa predsedniku Johnsonu za ure v petek, ki so sledile umoru Kennedyja.

Jacqueline Kennedy bo kot predsednikova vdova dobivala 10.000 dolarjev penzije letno.

DANES

V preiskavi, ki poteka takorekoč pred očmi vsega sveta, ki jo z ogromnim zanimanjem spremlja, je glede umora predsednika Kennedyja prišla na dan včeraj zopet precej važna zadeva. Domnevni morilec Oswald je namreč o svojih potovanjih po Sovjetski zvezi pisal knjigo, v kateri je hotel dati vtis, da je bil ameriški tajni agent. Pri tem pa je najbolj zanimivo, da je policija že prej vedela za Oswaldovo knjigo, medtem ko je javnost o njej zvedela šele včeraj, ko je stenografka, ki je rokopise prepisovala, to povedala nekemu novinarju. Druga novica v zvezi s preiskavo pa je iskanje nekega bivšega mornarja, znanega rasista, ki ga policija sumi, da je sodeloval z Oswaldom pri umoru in imel z njim stike baje že lani, ko sta bila skupaj mornarja in sta verjetno tudi nekaj časa skupaj stanovala. Ta rasist stanuje baje v New Yorku.

Včeraj je na državni praznik ZDA nad 200.000 ljudi obiskalo Kennedyjev grob. Članica predstavniške zbornice Martha Griffiths pa je predlagala, naj bi vlada ZDA Kennedyjevo vdovo imenovala za ameriško veleposlanico v Franciji. Po zakonu bo prejemala 10.000 dolarjev pokojnine letno; njen mož pa je zapustil precejšnje premoženje, ki ga cenijo na približno 10 milijonov dolarjev. (Plača predsednika ZDA znaša 100.000 dolarjev in 50.000 dolarjev za predsedniške izdatke.)

Tajnik Združenja za napredek barvastih ljudi je predsedniku Johnsonu zagotovil, da bo njegova organizacija z njim sodelovala pri uzakonitvi državljanskih pravic. Sovjetska zveza pa je baje pozvala Veliko Britanijo, naj bi dala pobudo za nove napore, da se nadaljuje popustitev napetosti med Moskvo in Washingtonom. Predsednik britanske vlade Home je na tiskovni konferenci izjavil, da je Velika Britanija na razpolago svojim zaveznikom, da se «omogočijo morebitna pogajanja s Sovjetsko zvezo», ter je dodal, da ne gre za posredovanje, temveč le, da včasih «gledamo stvari z rahlo drugačnega zornega kota», toda vedno tako, «da ostane absolutno lojalna do svojih zaveznikov».

V Parizu so bile včeraj velike demonstracije študentov iz protesta proti pomanjkljivosti pri visokošolski izobrazbi, predvsem pa zaradi pomanjkanja prostorov. Med incidenti je bilo ranjenih 15 študentov in 40 policajev, aretirali pa so 300 študentov. Najhujši spopad med študenti in policijo je bil v bližini luksemburškega parka. Demonstracije so bile tudi v Nantu in Grenoblu.

Do spopadov je prišlo predsinočnjim tudi v glavnem mestu Venezuele med pristaši vladnega predsedniškega kandidata Leonija in neodvisnega kandidata Pietrija. Bilo je več ranjenih, čeprav poročajo, da je policija streljala v zrak in uporabljala solzilni plin. Spričo jutrišnjih volitev so oblasti odredile izredne varnostne ukrepe v vsej državi: omejile so hitrost avtomobilov, zaprle mejo s Kolumbijo, prepovedale prodajo alkoholnih pijač itd. Pripadniki narodnoosvobodilne vojske pa so poskrbeli tudi včeraj za nekatere manjše akcije. Šest pripadnikov te vojske, ki so zajeli venezuelsko letalo in prisilili, da je pristalo na Trinidadu, pa so aretirali in pod vojaškim spremstvom pripeljali v Venezuelo.

V Italiji pa številni nestrpni novinarji že tretji dan objavljajo različne kombinacije ministrov v prihodnji vladi levega centra. Toda Aldo Moro je šele sinoči prejel seznam kandidatov za člane vlade od vodstva PRI, tako da bo komaj danes lahko začel sestavljati svojo vlado. Pravijo, da ni izključeno, da jo bo dokončno sestavil in predložil predsedniku republike že danes.

Varnostni svet OZN razpravlja o Južni Afriki

NEW YORK, 29. — Varnostni svet OZN je nadaljeval danes razpravo o plemenskem razlikovanju v Južni Afriki. Predstavnika Indije in Sierre Leone sta zahtevala, naj se prepove dobavljanje strateškega materiala Južni Afriki. Predstavnik Gane je zahteval izključitev Južne Afrike iz OZN. Norveški predstavnik je ostro napadel rasistično politiko v Južni Afriki in zahteval prekinitev procesov proti številnim tamkajšnjim političnim voditeljem. Zahteval je tudi prepoved dobavljanja orožja Južni Afriki in izrazil upanje, da bodo Združeni narodi začeli učinkovito akcijo za vzpostavitev človeških pravic v tej deželi.

ALZIR, 29. — Zvedelo se je, da namerava alžirska vlada začeti poizvedovalne razgovore z zahodnoevropsko gospodarsko skupnostjo, da bi našla kako obliko elastičnega sodelovanja s to skupnostjo.

VČERAJŠNJE PROSLAVE OB 20-LETNICI II. ZASEDANJA AVNOJA

TODOROVIĆ O POMENU ZGODOVINSKIH SKLEPOV

Skupna seja zvezne skupščine in zveznega odbora SZDLJ ob navzočnosti predsednikov Tita in Deja - Ustanovitev sklada za nagrajevanje najvišjih dosežkov - Odkritje spomenika Borisu Kidriču v Beogradu - Proslava v Jajcu

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 29. — S slovesno skupno sejo zvezne skupščine in zveznega odbora SZDLJ, katere so se udeležili tudi predsednik republike maršal Tito, predsednik državnega sveta Romunije Gheorghe G. Dej s člani romunske državne delegacije, bivši člani Avnoja, številni člani izvršnega komiteja ZKJ, zvezni tajniki in drugi visoki državni in politični voditelji, poglavarji in zastopniki verskih skupnosti in šefi diplomatskih misij, je bila danes proslavljena 20. obletnica II. zasedanja Avnoja. Za predsedniško mizo sta poleg predsednika zvezne skupščine Edvarda Kardelja, ki je sejo vodil, sedela tudi predsednik zveznega odbora Lazar Koliševski in bivši predsednik Avnoja dr. Ivan Ribar.

Ko so z enominutnim molkom počastili spomin padlih in umrlih članov Avnoja in ostalih borcev za Svobodo Jugoslavije, je udeležence proslave pozdravil Gheorghe Dej, ki je ob tej priložnosti izrekel priznanje junaštvu narodov Jugoslavije, organizatorju te borbe KPJ in zaželel narodom Jugoslavije nove uspehe v borbi za nadaljnji napredek in za veliko stvar socializma in miru. Dej je izrazil prepričanje, da bodo z združenimi močmi vseh naprednih sil na svetu zadržana napadalna stremljenja imperializma, in je v zvezi s tem poudaril visoki prispevek Jugoslavije v obrambi miru in njene napore za miroljubno rešitev mednarodnih vprašanj. «V dosedanji izmenjavi misli z jugoslovanskimi voditelji, je dejal Dej, smo z zadovoljstvom ugotovili popolno soglasje v vprašanjih miroljubne koeksistence držav, popolne likvidacije kolonializma, mirne rešitve nemškega vprašanja. Obe naši državi, je poudaril Dej, delujeta v smeri spremenitve Balkana v nejedrsko področje, v področje dobrih sosednih odnosov, miru in sporazumevanja med narodi».

Po govoru predsednika državnega sveta Romunije, ki so ga udeleženci proslave sprejeli z velikim odobravanjem, je bila izvoljena delegacija, ki je položila vence na grobove narodnih herojev na Kalemegdanu. Zatem pa je podpredsednik zvezne skupščine Mijalko Todorović podal poročilo o pomenu II. zgodovinskega zasedanja Avnoja, na katerem so bili postavljeni temelji današnje SFRJ. Todorović je prikazal najprej položaj v Evropi, posebno v Jugoslaviji jeseni 1943, to je neposredno pred zasedanjem v Jajcu, uspehe narodnoosvobodilne vojske, partizanskih enot v borbi proti domačim izdajalcem in okupatorjem, pod težo katerih so uradni krogi v zavezniških državah začeli aktivneje sodelovati z narodnoosvobodilno vojsko Jugoslavije. Po kapitulacije Italije pa se je začela druga, končna zmagovita faza protihitlerjanske vojne in dozoreli so pogoji, da prevzame narodnoosvobodilno gibanje končno in formalno usodo v svoje roke. Tako je prišlo do zgodovinskega zasedanja v Jajcu, na katerem so bili uzakonjeni narodnoosvobodilni odbori, kostituiran Avnoj in izbrana prva začasna vlada Jugoslavije, nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije. S sklepi v Jajcu je Avnoj postal edini zastopnik narodne suverenosti in suverenosti nove države in s tem je bila končno in formalno odstranjena z oblasti izdajalska klika v emigraciji in v Jugoslaviji. Drugi važen sklep o federativni ureditvi države, s katerim je bilo rešeno narodno vprašanje v Jugoslaviji na osnovi popolne enakopravnosti in samoodločbe narodov. S tem je bilo rešeno tudi narodnostno vprašanje na socialističnih in internacionalističnih načelih svobode in enakopravnosti, bratstva in solidarnosti narodov. Po teh načelih se je ravnalo jugoslovansko revolucionarno gibanje tudi glede narodnih manjšin in v sodelovanju z drugimi osvobodilnimi gibanji. Socialistična in internacionalistična načela in humanizem jugoslovanske revolucije je njena bistvena pravilnost, ki se nadaljuje v povojni družbeni politični preobrazbi Jugoslavije in njeni mednarodni aktivnosti do današnjih dni. Sklep v Jajcu je končni triumf bratstva in enotnosti, ki je še bolj združil narode Jugoslavije okrog KPJ v skupni borbi za osvoboditev.

Na zasedanju v Jajcu je bila ustanovljena prva ljudska država v okupirani Evropi, ustanovljen edini parlament in vlada, ki sta na svojih tleh skupno s svojim ljudstvom in z redno vojsko vodila borbo za končno osvoboditev. To je bila prva zmagovita socialistična revolucija po oktobrski revoluciji. «Osnovna značilnost jugoslovanske revolucije je njena širina in množičnost, je poudaril Todorović, njena demokratičnost in humanizem od samega začetka.»

Sklepi II. zasedanja Avnoja so bili odločilnega pomena za priznanje in uveljavitev narodnoosvobodilnega gibanja Jugoslavije oziroma nove Jugoslavije. Ti sklepi so v nekem smislu vplivali tudi na sklepe voditeljev antihitlerjevske koalicije v Teheranu, ki so 1. decembra 1943 sprejeli sklep o pomoči narodnoosvobodilni vojski in partizanskim enotam Jugoslavije.

V nadaljevanju je Todorović prikazal rezultate razvoja Jugoslavije na vseh področjih družbenega, političnega in gospodarskega življenja. «Jugoslavija, je dejal Todorović, je bila vedno v vseh etapah svojega razvoja odločno za pravične mednarodne odnose v smislu načel najširšega enakopravnega sodelovanja med vsemi državami. Pri tem je Jugoslavija vedno upoštevala realne pogoje in se trudila, da čimbolj uskladi svoje interese z interesi mednarodne skupnosti in splošnega napredka. Podpora in nesebična pomoč osvobodilnim gibanjem in deželam v razvoju, posebno delovanje predsednika Tita in njegova potovanja miru so prispevala k aktiviranju in sodelovanju vseh izvenblokovskih sil v borbi za miroljubno koeksistenco. Materialne in proizvajalne sile sodobnega sveta, posebno pa hiter razvoj znanosti in tehnike, omogočajo in vsiljujejo zgodovinsko nujnost povezovanja vseh držav na svetu v enotno skupnost. Tako dozorevajo objektivni pogoji

(Nadaljevanje na 2. strani)

ZAOSTRITEV V VENEZUELI PRED JUTRIŠNJIMI VOLITVAMI

FALN predlaga zamenjavo polk. Chenaulta za vse zaprte levičarske elemente

Zahteva za izpustitev študentov, ki so zajeli venezuelsko letalo in ki so jih včeraj pripeljali v Caracas - Neredi v Caracasu

CARACAS, 29. — Danes so pripeljali pod vojaškim spremstvom v Venezuelo skupino šestih študentov, ki so včeraj zajeli venezuelsko letalo in prisilili pilota, da je pristal na Trinidadu. Letalo pa je že davi odpotovalo v Caracas skupno z osmimi potniki. Skupina je izjavila, da so izvršili to akcijo kot demonstracijo, da spodbujajo venezuelske volivce, naj v nedeljo ne gredo na predsedniške volitve.

Sinoči je v Caracasu prišlo do spopadov med pristaši vladnega predsedniškega kandidata Leonija in pristaši neodvisnega kandidata Pietrija. Bilo je več ranjenih. Policija je streljala v zrak in uporabljala solzilni plin.

Pripadniki osvobodilne vojske (FALN) so poškodovali neki naftovod in izvršili tudi nekaj atentatov. Neko venezuelsko letalo, ki je včeraj odpotovalo iz New Yorka s 47 potniki, in je bilo namenjeno v Caracas, je pristalo na Bermudskih otokih, ker so na sedežu letalske družbe v New Yorku dobili telefonsko sporočilo, da je v letalu bomba. Prav tako je neko venezuelsko letalo zakasnilo odhod iz Portorika, ker so dobili telefonsko sporočilo, da je v letalu bomba.

Pripadniki narodnoosvobodilne vojske (FALN) so danes rastrosili v Caracasu letake v katerih pravijo, da bo moral Caracas v nedeljo od šeste zjutraj, ko bodo predsedniške volitve, biti «mrtvo mesto», ter svetujejo ženskam in otrokom, naj ne zapustijo svojih domov.

Venezuelske oblasti so odredile izredne varnostne ukrepe na vsem venezuelskem ozemlju. Hitrost avtomobilov bo omejena na 25 km na uro v mestih ves čas volitev. Prepovedana bo prodaja alkoholnih pijač, in prekinili so veljavnost orožnih listov od včeraj do 5. decembra. Za primer, da bi pripadniki narodnoosvobodilne vojske napadli kak volilni sedež, so že poskrbeli za nadomestne sedeže in funkcionarje. Meja med Venezuelo in Kolumbijo bo zaprta od sobote opolnoči do nedelje opolnoči.

Danes je predstavnik narodnoosvobodilne vojske telefoniral uredništvu lista «El Nacional» in sporočil, da bo ugrabljeni ameriški polkovnik James Chenault izpuščen v teku dneva, in da so ga ugrabili iz propagandnih namenov. Pozneje pa je predstavnik te vojske telefoniral agenciji «France Presse» med drugim: «Izpustili bomo polkovnika Chenaulta samo s pogojem, da venezuelska vlada izpusti naše tovariše, ki so se polastili venezuelskega letala. Ne bomo več odgovarjali za varnost polkovnika Chenaulta, če ne bodo naši tovariši izpuščeni».

V pismu, ki ga je poveljstvo narodnoosvobodilne vojske (FALN) poslalo venezuelskemu Rdečemu križu, predlaga izpustitev polkovnika Chenaulta proti izpustitvi vseh levičarjev, ki so zaprti zaradi političnih dejavnosti. Pismo pravi, da Chenault ni v nevarnosti, da je pri dobrem zdravju in da ravnajo z njim v skladu z njegovim činom. Pismo poziva Rdeči križ, naj sporoči «Betancourtovi diktaturi, da ne sme delati represalij proti nezaščitenim osebam ali članom revolucionarnih strank, ki so včlanjene v narodnoosvobodilni fronti ali v oboroženih silah».

Zvedelo se je, da je bil poslanec Domingo Alberto Rangel, ki vodi gibanje revolucionarne levice, aretiran.

V Washingtonu je predstavnik ameriškega državnega departmaja obtožil Kubo, da nadaljuje «aktivno politiko posrednega napada na ameriškem kontinentu» in da «hujska na nerede v nekaterih ameriških republikah, med katerimi je Venezuela». Predstavnik je govoril o odkritju «zaloge kubanskega orožja v Venezueli» in je pripomnil, da so ZDA pripravljene «pridružiti se naporom latinskoameriških vlad da okrepijo budnost proti poskusom pošiljanja mož in sredstev v prevratne namene v druge države kontinenta».

Venezuelski minister za obrambo je včeraj na tiskovni konferenci izjavil, da so drugega novembra odkrili tajno zalogo orožja na polotoku Paraguana in da bodo na podlagi tega obtožili Kubo pred Organizacijo ameriških držav in OZN.

ŽENEVA, 29. — Švicarski zvezni svet je sklenil poveriti departmaju za gospodarstvo in pravosodje proučitev novega dekreta, ki naj bi omejil dotok tuje delovne sile v Švico. Avgusta letos je bilo v Švici 800.000 tujih delavcev.

ZADNJA NOVICA

Letalo s 111 potniki se je ponesrečilo

MONTREAL, 29. — Letalska družba «Trans Canada Airlines» javlja, da se je ponesrečilo letalo s 111 potniki.

Letalo je treščilo na tla blizu St. Therese, 30 km od Montreala. Po prvih poročilih so vsi potniki zgubili življenje. Letalo je odletelo iz Montreala in je bilo namenjeno v Toronto. V letalu je bilo 94 potnikov, medtem ko število članov posadke ni še prav točno znano.

Lastnica letala je pozneje javila, da je bilo na letalu 111 potnikov in 7 članov posadke, to je skupno 118 oseb.

PRED ZAKLJUČKOM POGAJANJ GLEDE MINISTRSKIH MEST

Nova vlada morda še danes

Vodstvo PSI še ni odločilo, kdo bo prevzel mesto tajnika stranke in kdo bo novi glavni urednik «Avanti!» - Lombardi ne bo sodeloval v novi vladi

RIM, 29. — Zdi se, da predlaganemu predsedniku vlade še ni uspelo premostiti vseh težkoč v zvezi s sestavo nove vlade, vendar pa se predvideva, da bo že jutri odšel do predsednika republike in umaknil pridržek, s katerim je bil sprejel mandat za sestavo nove vlade, hkrati ali pa takoj nato pa bo predložil v podpis predsedniku republike odloke o imenovanju novih ministrov.

V novi vladi bo po vsej verjetnosti 14 demokristjanov, 5 socialistov, 3 socialdemokrati in dva republikanca (možno pa je tudi, da bo šest socialistov in samo en republikanec). Socialdemokrati se potegujejo za zunanje ministrstvo (Saragat) in za zakladno ministrstvo (Tremelloni); za Pretija, ki so mu ponudili ministrstvo za trgovsko mornarico, pa zahtevajo ministrstvo za industrijo ali ono za zunanjo trgovino. Republikancem so ponudili eno ministrstvo (ono za pravosodje), zraven pa še mesto državnega podtajnika; toda republikanci zahtevajo dvoje ministrstev (ministrstvo tudi za La Malfo), za Camangija pa mesto državnega podtajnika. Kar zadeva socialiste, se ve z gotovostjo, da bodo imeli podpredsedstvo vlade (Nenni), ministrstvo za javna dela (Pieraccini) in finančno ministrstvo (Giolitti); glede drugih mest v vladi pa še ni padla odločitev: če bodo dobili, poleg omenjenih treh, še dve ministrstvi, kakor to želi Moro, bo v tem primeru Mancini dobil ministrstvo brez listnice za razvoj juga, Simone Gatto ali Macaggi pa ministrstvo za zdravstvo; v primeru pa, da bi dobili še tri ministrstva, bi Corona prevzel ministrstvo za turizem in prireditve.

Nepredvidena zakasnitev s sestavo seznama novih ministrov je povezana z okoliščino, da bodo tajniki vseh štirih strank neposredno sodelovali v vladi in je treba zato rešiti vprašanje, kdo bo prevzel mesto tajnika v teh strankah. Tej okoliščini je pripisati tudi dejstvo, da socialisti še niso predložili svojih kandidatov za ministrska mesta. Znano je namreč, da Moro želi imeti v vladi tudi Lombardija in Fanfanija, vendar pa je Lombardi potrdil novinarjem vest, da ne namerava v vlado, češ da je moč bolje koristiti levemu centru, če si zunaj vlade; Lombardi baje vztraja pri svojem stališču tudi kljub temu, da je imel La Malfa z njim daljši razgovor in da ga je skušal prepričati o potrebi, da tudi on sodeluje v novi vladi. Kar zadeva Fanfanija, pa mu je Moro baje ponudil notranje ministrstvo, podpredsedstvo vlade, pa tudi zunanje ministrstvo (ki bi ga moral dobiti Saragat), če bi pristal na sodelovanje, vendar pa se Fanfani poteguje za mesto tajnika stranke, ker hoče ostati izven sedanje koalicije. Glede vprašanja tajnika KD pa se je izvedelo iz verodostojnih virov, da so dosegli popoln sporazum med «dorotejci» in fanfanijevci, na podlagi katerega bo tajništvo stranke prevzel Rumor; posledica tega pa bo, da bodo kongres stranke odložili na oktober ali november prihodnjega leta. Namestnika tajnika pa bosta Zaccagnini in Forlani. Fanfanijevci so pristali na ta kompromis pod pogojem, da se pristane na proporcionalni sistem za izvolitev glavnega odbora, ki bo izšel iz prihodnjega kongresa stranke, in da se ne smatra, da je spet obnovljena prejšnja struja «demokratične pobude».

V socialistični stranki je položaj še vedno nejasen: vodstvo stranke še ni sprejelo nobenega sklepa glede novega tajnika niti glede novega urednika glasila stranke «Avanti!», ker bosta Nenni in Pieraccini sodelovala v vladi; po vsej verjetnosti pa bo mesto tajnika prevzel dosedanji namestnik De Martino, kakor je soglasna želja avtonomistične večine, medtem ko levica predlaga, naj bi to mesto prevzel Lombardi ali Santi.

Pod predsedstvom Realeja je bila danes seja vodstva PRI, na kateri je Reale poročal o stanju pogajanj in o stikih, ki jih je imel s predlaganim predsednikom vlade Morom v zvezi z razdelitvijo ministrskih mest v novi vladi. La Malfa je podčrtal nujnost, da v vladi sodelujejo politični tajniki vseh štirih strank, hkrati pa je poročal o več kot uro trajajočem razgovoru z Lombardijem, da bi mu pojasnil razloge, zaradi katerih smatra za potrebno, da v novi vladi sodeluje tudi Lombardi, in to v enem od gospodarskih resorov. La Malfa je izrazil tudi mnenje, da mora v novi vladi sodelovati tudi Fanfani.

Vodstvo je bilo soglasno glede zahteve, da v novi vladi sodelujeta dva predstavnika PRI na položaju ministra, eden pa na položaju državnega podtajnika; končno je pooblastilo svojo delegacijo, da se še nadalje pogaja. Ponovno se bo sestalo jutri opoldne, da bi ponovno proučili položaj v zvezi s pogajanji za sestavo nove vlade.

Demonstracije študentov v Parizu Mnogo ranjenih - 300 aretiranih

Študentje protestirajo proti šolski politiki vlade

PARIZ, 29. — Danes so bile v Parizu velike demonstracije študentov, ki so se spopadli s policijo. Policija je že v sredo prepovedala napovedano demonstracijo. Danes je večkrat napadla študente, ki pa so odgovorili s kamenjem. Na obeh straneh je mnogo ranjenih.

Profesorji in študentje stavkajo od ponedeljka iz protesta proti šolski politiki vlade, predvsem pa zaradi pomanjkanja prostorov. Stavko so začeli študentje leposlovne in znanstvene fakultete in se je včeraj razširila še na druge fakultete.

Danes je bilo na ulici veliko število policajev, da bi preprečili sprevode študentov. Vendar pa so se skušali študentje zbrati in korakati proti področju, kjer so univerzitetna poslopja. Prvi spopadi so se začeli okoli 15. ure, ko je okoli 1000 študentov prišlo v stik s policaji. Ti so študente napadli. Demonstranti so nosili table z napisi «Fouchet naj odstopi.» (Fouchet je prosvetni minister) in «Hočemo dvorane in ne topov». Kmalu potem, ko se je prvi sprevod razpršil, so se študentje zopet zbrali drugje, in policija jih je znova napadla. Skupina študentov je napadla policijski avtomobil, v katerem je bila študentka, ki so jo bili aretirali; toda ni jim uspelo, osvoboditi jo. Do spopadov je prišlo tudi drugod, kjer se je zbralo več tisoč študentov. Najhujši spopad je bil v bližini luksemburškega parka. Policija je uporabljala brizgalne, študentje pa so policijo obmetavali s kamenjem.

Med incidenti je bilo ranjenih 40 policijskih agentov in približno 15 študentov. Aretirali so 300 študentov. Druge tri študente so aretirali v Reimsu, kjer so bile tudi demonstracije proti šolski politiki vlade. Podobne demonstracije so bile tudi v Nantu in Gremoblu.

Predsednik de Gaulle je sporočil, da jutri ne bo govoril po radiu in televiziji, kakor je bilo napovedano. Namesto tega pa bo imel prve dni januarja tiskovno konferenco. De Gaulle je mnenja, da bi bil njegov govor nekaj dni po umoru Kennedyja neumesten. Na tiskovni konferenci januarja bo verjetno imel nekaj več elementov, da vidi, kako se razvijajo francosko-ameriški odnosi. Pa tudi kar se tiče notranje politike, bo po mnenju opazovalcev de Gaullov govor bolj umesten januarja, ker bo moral takrat verjetno podpreti vlado, ker se pričakuje poslabšanje gospodarskega položaja.

De Gaulle je sinoči sprejel v Elizejski palači bivšega predsednika vlade Edgarja Faura, ki mu je poročal o svojem potovanju po Kitajski ter o svojih razgovorih s kitajskimi voditelji.

Stekleni drobci med žitom ki je prispelo iz Kanade v SZ

MONTREAL, 29. — Nekateri kanadski časopisi pišejo, da so med žitom na sedmih ladjah, ki so kanadsko žito prepeljale v Sovjetsko zvezo, našli drobce steklenic. To so odkrile sovjetske oblasti, ko so ladje priplule v sovjetska pristanišča. Ugotovili so, da je žito nevarno za prehrano. Glede tega so sedaj v Ottawi posvetovanja med kanadskim ministrom za kmetijstvo in sovjetskim poslaništvom. V Sovjetsko zvezo je odšel visok funkcionar kanadske vlade. Kakor je znano, je Kanada prodala Sovjetski zvezi za pol milijarde dolarjev žita.

V kanadskih uradnih krogih zatrjujejo, da je najbolj verjetno, da je kak pristaniški težak, ko je nakladal žito, vrgel po nemarnosti prazne steklenice za pivo med žito, ki so nato prišle skupno z žitom na ladje. Tu so jih nato zdrobili stroji, ki porazdeljujejo žito enakomerno po trupu ladje.

Togliatti o umoru Kennedyja

RIM, 29. — Tajnik KP Italije Togliatti objavlja v reviji «Rinascita» članek v zvezi z umorom Kennedyja in pravi med drugim: «Umor v Dallasu se je organiziral z namenom, da se spremenijo temeljne smeri sedanje ameriške politike v notranjosti, s tem da bi blokirali počasno in težavno napredovanje za likvidacijo rasizma in za uvedbo režima državljanske enakopravnosti za vse državljane. Kar se tiče mednarodnih odnosov, pa bi hoteli prekiniti proces pomirjevanja ter ponovno spraviti svet v hladno vojno. Pozitivna ocena, ki smo jo dali o akciji umorjenega predsednika, predvsem zaradi stališč, ki jih je v zadnjem času branil, je pravilna in jo je treba potrditi.

Danes se svet z zaskrbljenostjo sprašuje: Po kakšni poti bodo sedaj šli in na kakšen način ter s kakšnimi rezultati? Prve besede novega predsednika se zdi, da so bile zahteva večje vojaške obveznosti proti vietnamskemu ljudstvu. Ali je to le slučajno ali pa odločen sklep? Za sedaj tega ne vemo; vemo samo, da so bile besede Kennedyjevega naslednika v preteklosti mnogo različne od besed njegovega prednika; in v njih ni bilo opaziti želje po iskanju novih temeljev sporazumevanja med narodi in po miru. Nasprotno opaža se odmev starega duha, ki je dolga leta poživljal navdihovalce hladne vojne.»

Zatem pravi člankar, da je Kennedyjevo delo vsekakor moralo pustiti sledove tudi v Ameriki, in zaključuje: «Čakajmo, da vidimo, koliko od teh sledov je globoko zarezanih. Bolj kot kdajkoli sta danes nujno potrebni budnost in akcija, da se vedno bolj brani in uveljavlja potreba politike pomirjevanja in miru, ki se mora javljati v konkretnih dejanjih. Tudi žalost zaradi strahotnega umora in zgražanje, ki ga je ta zločin izzval med vsemi poštenimi ljudmi, morata prispevati, da se doseže ta smoter.»

Vzhod-Zahod

LONDON, 29. — V diplomatskih krogih izjavljajo, da je Sovjetska zveza baje pozvala Veliko Britanijo, naj bi dala pobudo za nove napore, da se nadaljuje popustitev napetosti med Moskvo in Washingtonom. Baje je Mikojan v svojem razgovoru s predsednikom britanske vlade v Washingtonu predlagal, naj bi Velika Britanija bila za posredovalko za nove stike med Vzhodom in Zahodom. Zdi se, da je Sovjetska zveza zaskrbljena glede nadaljnjega razvoja pomirjevalnega procesa med Vzhodom in Zahodom, ker meni, da se bo moral Johnson posvetiti za nekaj mesecev notranjepolitičnim problemom, in to bi utegnilo paralizirati napore za popustitev napetosti. Hruščov bi hotel, da se stiki z Belo hišo nadaljujejo po diplomatski poti, tudi če za sedaj nima nobenih konkretnih predlogov.

V istih diplomatskih krogih pravijo, da je Home odgovoril, da namerava njegova vlada voditi «pozitivno vlogo» pri iskanju ukrepov za ohranitev miru, toda samo ob tesnem sporazumu z ZDA. Britanska vlada ne bi hotela imeti vloge posredovalke.

Douglas Home je danes na tiskovni konferenci izjavil: «Velika Britanija je na razpolago svojim zaveznikom, da omogoči morebitna pogajanja s Sovjetsko zvezo. Ne verjamem, da je Velika Britanija kdaj bila posredovalka. Ostajamo odločni zavezniki ZDA in drugih držav NATO. Nismo niti posredovalci niti mešetarji, toda če lahko koristimo pri iskanju področij sporazuma s Sovjetsko zvezo — kakšenkrat gledamo stvari z rahlo drugačnega zornega kota — bomo na razpolago našim zaveznikom.» Home je dodal, da Velika Britanija lahko «tudi sproži ideje v zavezništvu», toda vedno tako, da «ostane absolutno lojalna do svojih zaveznikov».

Jezik je največja dobrina vsake narodnosti

Pod naslovom «Prof. dr. Anton Hilckmann o malih narodih in jezikih» je Lojze Ude objavil v «Novi poti», glasilu Cirilmetodijskega društva katoliških duhovnikov SRS, članek, ki ga skoraj v celoti ponatiskujemo.

Anton Hilckmann je redni profesor za primerjalno kulturno znanost na univerzi v Mainzu. Rojen je bil 4. marca 1900 v Bevergernu ob Renu pri Emsi (Münsterland). Je dvakratni doktor: dr. rer. polit. in dr. phil. Za doktorja filozofije je promoviral na katoliški univerzi v Milanu. Ko se je za časa nacizma zavzemal za svobodo vere in vesti (še v letu 1959 je v Trieru izšla njegova knjiga «Vom Sinn der Freiheit»), so ga leta 1940 zaprli. Pet let je preživel v zaporih in koncentracijskih taboriščih nacistične Nemčije. Nazadnje je bil v koncentracijskem taborišču v Buchenwaldu, od koder ga je leta 1945 rešila zavezniška vojska.

Na Hilckmanna smo postali pozorni, ko je leta 1956 na zborovanju Zveze evropskih narodnostnih manjšin (Union fédéraliste des communautés et regiones européennes) ob Baškem jezeru na Koroškem nastopil proti vindišarski teoriji. Njegovo glavno znanstveno zanimanje velja sicer primerjanju velikih kultur v zgodovini in sedanjosti. Poleg tega pa posveča Hilckmann veliko ljubezen malim, ogroženim narodnostim v Evropi: Baskom, Frizom, Retoromanom, keltskim narodom, Lužiškim Srbom in drugim. Zastrupljanje duš (Seelenvergiftung) mu je najstrašnejši pojav v sožitju velikih narodov z malimi. Pod zastrupljanjem duš razumeva Hilckmann sistematično gojitev manjvrednostnih kompleksov v malih narodih po številno velikih narodih, ki ima namen privesti male narode do tega, da začenjajo obupavati nad seboj, da se začenjajo sramovati svoje samobitnosti in svojega jezika in da žele izginiti v večjem narodu. V tem smislu je Hilckmann na omenjenem zborovanju na Koroškem obsodil tudi vindišarstvo. Kärtner Nachrichten, glasilo tako imenovanih Freiheitliche, povečini bivših nacistov, so ga zaradi tega napadle in ga ozmerjale s titoističnim propagatorjem.

Z dovoljenjem g profesorja dr. Hilckmanna objavljam prevod članka «O neopriženi Evropi», ki je marca 1961 izšel v reviji «Die Oestereichische Nation», in za jezikovne razmere na Koroškem najzanimivejši odstavek iz njegovega članka «Ali dialekti morajo izginiti?» Ta članek obravnava sicer le razmerje med dialekti in knjižnim jezikom iste jezikovne skupine, velja pa tem bolj za razmerje med zatiralnim in vladajočim jezikom, kakor je to na Koroškem med slovenščino in nemščino.

Po vseh zgodovinskih izkušnjah, ki jih imamo Slovenci z Nemci, so to izredna spoznanja. Našim mejašem na Koroškem so čisto tuja, tudi celovškemu ordinariatu.

Mnogokrat je bilo že rečeno, da so najboljši in najdoslednejši Evropejci tako imenovani «mali» narodi. V tem izreku je mnogo resnice. Vsakemu narodu je lastna želja ohraniti svojo posebnost in tudi v bodočnosti ostati to, kar je v sedanjosti, kar je postal v dolgi preteklosti. Ta želja je malim narodom lastna prav tako kakor velikim. Narodi in narodni drobci, ki želijo izginiti v nekem drugem narodu, tako da sprejemajo njegov jezik, ker se jim zdi ta jezik bolj imeniten kakor njihov lastni, utegnejo spadati v današnji Evropi med redkosti. Gotovo pa je, da je bilo takih jezikovnih prelevitvenih procesov (Umsprachungsprocess) v zgodovini našega kontinenta mnogo. Kolikor te prelevitve pripadajo že daljni preteklosti, jih danes v posameznostih pač ne moremo več dobro presojati (čeprav se je tudi takrat pri tem izgubilo mnogo kulturne substance). Nasprotno pa moremo zelo dobro presojati jezikovne prelevitve, do katerih je prišlo v zadnjem stoletju, da — Bogu bodi potoženo! — tistih, ki delno segajo še v sedanjost. In ta sodba se ne more glasiti drugače, kakor zelo negativno: posledica teh jezikovnih prelevitev je vedno zelo veliko duhovno osiromašenje. Današnja doba tehnike, masovnosti, doba standardizacije pomeni veliko nevarnost, da se neka narodnostna skupina utopi v drugi.

Mnogokrat zadenemo, tudi pri izobražencih, na naziranje, da je obstoj «malih» jezikov in narodnostnih skupin vprašanje podrejene važnosti, da je najmanj, kar se more reči, to, da ne obstoji noben evropski interes na ohranitvi malih jezikovnih skupin.

Vsak Evropejec mora temu mnenju kar najostreje nasprotovati. Tudi «mali» narodi[1] spadajo k bogastvu evropske skupnosti. Bogastvo Evrope je v duhovni mnogoobraznosti, k tej pa spadajo tudi njeni jeziki. Ves ogromni amerikanski dvojni kontinent ima — ne glede na Indijance — le štiri kulturne jezike; Evropa jih ima štirideset. Ta številnost ni nikaka slabost, temveč bogastvo. Evropa bi bila kot celota revnejša, če bi izginil le eden izmed teh jezikov, t.j., če bi le le ena izmed teh «malih» narodnosti prenehala biti to, kar je, in bi se utopila v eni izmed «velikih» narodnosti. Tako v interesu evropske skupnosti, že celo pa v interesu samih malih narodov je treba močno obžalovati propad «malih» jezikov; kajti propad jezika je obenem propad dotične narodnosti, proti čemur se je treba z vsemi sredstvi boriti.

Jezik je največja dobrina vsake narodnosti; nobenih plemenitih in nobenih «preprostih» jezikov ni. Celo dejstvo, da neka jezikovna skupina nima literature, ne opravičuje govorjenja o «plemenitih» in «manj plemenitih» jezikih: *Vsak* jezik je nekaj svetega; je nekaj spoštovanja vrednega že samo po sebi, najbolj za narod, ki ta jezik govori in naj šteje ta narod samo 5000 duš, tudi če nima niti svojega leposlovja, da, morda niti ne svoje narodne pesmi. Jezik je največja dobrina nekega naroda zaradi tega, ker se v jeziku manifestira njegova duša, ker je jezik nosilec tradicije, ki bi z izgubo jezika prenehala ali bi bila vsaj skrajno ogrožena. Narod svojega jezika ne more žrtvovati in ga zamenjati z drugim, ne da bi s tem v duhovnem in etičnem pogledu začel v zelo veliko nevarnost, to je v nevarnost izkoreninjenja. Vemo in čutimo vendar popolnoma jasno, da je duhovno življenje vsakega naroda v izredni meri vezano na lasten jezik. Ako posameznik preide v drugojezičnost, to morda še ne pomeni, da bi bil v svoji kulturni eksistenci brezpogojno ogrožen, npr. če se izseli v drugojezično deželo in prevzame jezik svoje nove domovine. Analogno pa to nikakor ne velja za celo narodnostno skupino. Opustitev rodnega jezika je vedno eksperiment skrajno dvomljive vrednosti, kar najbolj problematičnega značaja, in moramo vsako narodnostno skupino, celo najmanjšo, le svariti pred njim.

Že izginjanje dialektov pomeni veliko duhovno osiromašenje, ne samo za plemena, ki dialekte opuščajo, temveč za ves narod, kateremu ta plemena pripadajo. Jezikovna poenotenja morejo biti potrebna — tega ne zanikamo — ne smejo pa voditi do tega, da bi dialekti, ki so vendar stalni vir (Jungborn) za obnovitev in obogatitev uradnih literarnih jezikov, izumrli ali da bi celo umetno pospeševali njihovo smrt. Če velja to za dialekte, že celo velja isto in še v mnogo večji meri za prave jezike, četudi ni bili to le regionalni jeziki. Kajti kakor rečeno — in tega ne moremo dovolj odločno poudariti — vse duhovno življenje vsake narodnosti je na način, ki v posameznostih ni dovolj racionalno razviden, ki pa je vendar v najvišji meri resničen, vezano na svoj jezik. Pogoj za ohranitev duhovne dediščine preteklosti je ohranitev svojega jezika. Kot direkten dokaz za pomembnost rodnega jezika more služiti dejstvo, da je povsod tam, kjer so opustili rodni jezik in ga zamenjali z drugim, kar namah izginila (prenehala) tudi narodna pesem[2].

Brez pretiravanja moremo reči: «Duša naroda ni samo obmolknila, temveč je s svojim jezikom umrla».

Bral sem nekdaj neizmerno žalosten stavek, ki me je globoko pretresel (izvira od nekega Kelta): «Zadnja žalobna zlomljenega naroda ni izguba oblasti in neodvisnosti, niti ne izguba domovine, zadnje, najtemnejše dejanje je, če sveti jezik, ki je mnogim generacijam služil kot skrinja, v kateri so shranjeni duhovni zakladi, izumre in se spusti zima nad vse izročilo naroda».

Ugovor, da eksistenca regionalnih jezikov ogroža enotnost države, se sicer navaja pogosto, kljub temu pa ga moramo popolnoma zavreči. Glede Svice pač ni potrebno izgubljati o tem še kakšne besede, toda žal ni tako povsod v Evropi. Celo med tako imenovanimi evropskimi federalisti pogosto srečujemo mnenje, da je mnogojezičnost ovira za danes tako nujno potrebno evropsko enotnost. Na to moremo vedno le ugovarjati, da vztrajanje pri regionalnem jeziku na noben način še ne pomeni hoteti se zapirati pred drugim svetom.

Da eksistenca malih narodnih skupin in regionalnih manjšin ne pomeni za evropsko enotnost nobene ovire, je dokazano že s samim dejstvom, da so «mali» narodi in manjšine povsod obenem najbolj zavestni in najbolj zanesljivi Evropejci. To so oni — in kdo naj jim to zameri? — tudi iz dobro razumevanega interesa, kajti od evropske enotnosti v duhu resničnega in pristnega federalizma morejo te skupine pričakovati le dobro. V nacionalnih državah bo eksistenca regionalnih jezikov in sploh narodnostnih manjšin vedno ogrožena, posebno, če imajo jezikovno poenotenje za znamenje moči. Toda ta evropska enotnost bi morala biti, kakor rečeno, pristen federalizem. Ne bi zadostovalo, da bi se današnje centralistične države, take, kakor so, združile v neko federacijo, kajti sumiranje centralizmov še davno ne da federalizma.

Federalizem je princip, ki prešinja in preveva vse življenje in ki od spodaj, začenši od občin in najmanjših skupin, učinkuje navzgor.

Ali bodo «mali» narodi še dalje obstajali, zavisi v prvi vrsti od njih samih; kajti noben narod ne propade, če tega noče, to je, če se ne da utruditi in če se ne vda v svoj propad. Opustiti svoj jezik vsekakor pomeni podvomiti nad samim seboj ali celo obupati. Zadnji jezik, ki je v Evropi konec osemnajstega stoletja popolnoma izginil, je bil kornijski (keltski jezik Cornwalla, ki ga sicer vneti kornijski patrioti poizkušajo danes zopet oživiti). Druge «male» narodnosti so nastopile isto pot; gelske skupine na Skotskem so kar najbolj ogrožene; toda tudi iz Bretonske moremo poročati marsikaj vznemirljivega. V mnogih predelih Bretonske, kjer se je pred 20 leti govorilo še splošno bretonsko, otroci jezik sicer še razumejo, ne govore pa ga več gladko. Besedni zaklad je vedno bolj reven. Krčenje besednega zakiada pa vedno pomeni duhovno hiranje. V njihovem lastnem interesu bi svetovali tem narodom, da se zavedo in da napravijo preobrat ter se odločijo za življenje. *Ta preobrat je mogoč*, kajti propadanje «male» narodnostni ni nikdar neustavljiv proces. Noben jezik, ki je propadel, ni *moral* propasti. Propadanje male narodnosti je vedno socialno-psihološki potek, kot tak pa je vedno ustavljiv. Le pod enim pogojem seveda je mogoče izginjanje nekega «malega» jezika in propadanje narodnosti zaustaviti, tedaj namreč, če odstranimo njegov vzrok, to je socialno psihološki manjvrednostni kompleks, se pravi: «majhen» jezik moremo rešiti le, če se ga oni, ki ga govorijo, ne samo ne sramujejo, temveč so nasprotno ponosni, da imajo v tem, ko imajo svoj jezik, nekaj posebno dragocenega, prav tako dragocenega kakor tisti, ki govore «velike» jezike. Ta uspeh pa je mogoče doseči le tedaj, če govore neki «mali» jezik vse plasti tiste narodnosti, tudi gospodarsko vodilne plasti. V Nemčiji, posebno v severni Nemčiji, so dialekti ogroženi (v severni Nemčiji so že zelo izginili), ker velja tamkaj visoka nemščina za finejši jezik. V alemanski Svici k sreči tega problema ni.

V interesu evropske skupnosti moremo želeti le, da se povsod v Evropi duhovno vodilne plasti «malih» narodov zavedo svojih odgovornosti in dolžnosti nasproti lastnemu narodu kakor nasproti Evropi in da iz tega napravijo vse zaključke.

[1] *Po smislu še razumljivejši slovenski prevod francoskega naziva, ki sledi v oklepaju.*

[2] *«Male» narodnostne in jezikovne skupine so poleg Retoromanov in Ladincev Baski, Frizi, Aromuni, lužiški Srbi (Vendi), kakor danes še keltsko govoreče narodnostne skupine, oz. njihovi ostanki. Keltskih narodnostnih skupin je oz. jih je bilo šest: Irska, Škotska, Isle of Man, Wales, Cornwall, Bretonska. Upoštevati moramo tukaj tudi Katalonce, čeprav številčno gotovo niso majhen narod; toda tudi njim je zgodovina odrekla državno samostojnost, tako, da tudi za katalonstvo obstajajo znaki ali podobni problemi kakor za male narode.*

[1] *To npr. je bil primer v še baskovsko govorečih delih Navarre, ki so v preteklem stoletju opustili svoj rodni jezik in prevzeli španščino.*

Pomotoma je v včerajšnji številki pri članku «Jugoslovanski obmejni promet ter njegov vpliv na turizem» (str. 2) izostal sledeči dostavek:

Pred dnevi je «Gospodarski vestnik» objavil sestavek, v katerem navaja, kako statistični podatki o obmejnem prometu Jugoslavije prikazujejo tudi dvig turizma. Ker gre v znatnem delu tega članka za stvari, ki nas poblize zanimajo, ga tu ponatiskujemo.

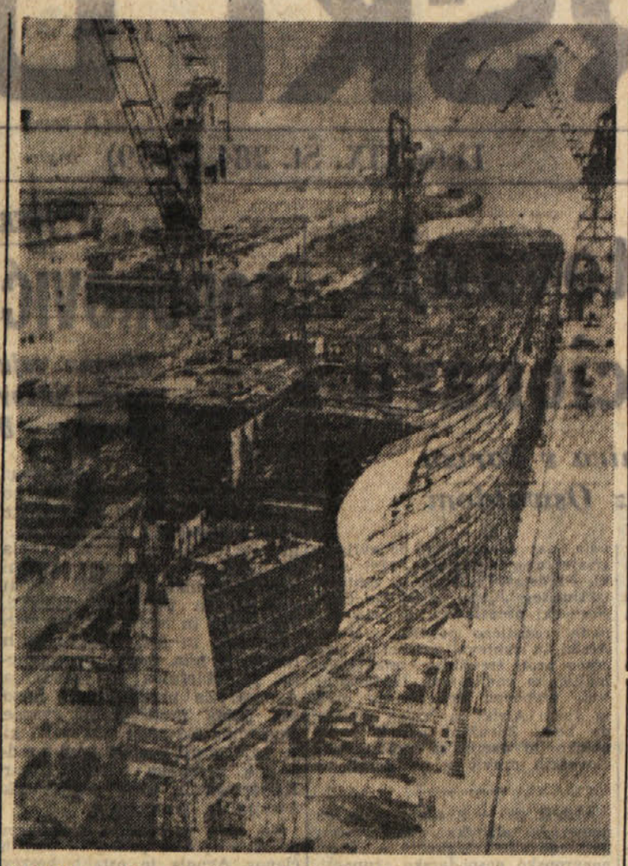

V Tržiču gradijo motocisterno «Carlo Cameli» za neko družbo iz Palerma. To bo največja ladja take vrste, kar so jih doslej zgradili v Italiji (94.000 t). V cisterne bo mogoče spraviti 110.000 kub. m

Tudi v Padovi Sansonijeva zgodovinska razstava

Založba Sansoni iz Firenc, ki slavi letos svojo stoletnico, je za to priložnost pripravila posebno zgodovinsko razstavo za sto let svojega obstoja. To razstavo je sedaj prenesla tudi v Padovo. Razstava bo v Padovi otvorjena 2. decembra popoldne v mali dvorani tamkajšnjega gledališča «Verdi». Pri tej priložnosti bosta Vittore Branca ter Lino Lazzarini govorila o tej založbi. V isti dvorani pa bo v naslednjih dneh še več predavanj o založniški dejavnosti založbe Sansoni. Tako bo 4. decembra ob 18. uri Giuseppe Fiocco imel predavanje «Toskanci v Padovi»; to predavanje bo ob izidu prvega snopiča «Tuttitalie», ki je posvečen Venetu. Naslednjega dne bo imel Luigi Balestra predavanje «Sansoni v šoli», 6. decembra pa Gianfranco Folena in Giacomo Devoto predavanje «Indoevropski izvori».

* * *

TOURS, 29. — *Mednarodni festival filmov v Toursu se je pričel 28. novembra. Med filmi v konkurenci je tudi nemški film «Ubogi ljudje», ki ga je zrežiral jugoslovanski režiser Vlado Kristl.*

Paul de Kruif

Moški hormon

Človeško telo je kljub ogromnemu napredku medicine še vedno velika neznanka; tako za zdravnike in še bolj za ostale ljudi. Če si morda kdo domišlja drugače, je v veliki zmoti. Prav človekovi hormoni, njihove funkcije in delovanje ter njih pomen za človeški organizem, vse to je še močno zavito v temo. Odkritja v zadnjih letih so razkrila že marsikaj, niso pa prinesla še dokončnih odkritij, čeprav so spoznanja na področju hormonov prinesla naravnost presenetljive rezultate. Zlasti odkritja o moškem spolnem hormonu so prinesla v zdravstvo mnogo novega. Zato bo knjiga o tem za marsikoga zanimiva novost, morda celo presenečenje.

Toda, da spregovorimo najprej o avtorju. Paul de Kruif, ameriški bakteriolog in po vsem svetu znan poljudnoznanstveni pisatelj, je poznan tudi slovenskim bralcem, saj imamo v slovenščino prevedenih že več njegovih del. Naj omenimo samo tri knjige o velikih zdravnikih z naslovom «Borci proti smrti», in lani izišlo knjigo «Luč v temine brezumja». Poleg drugih del pa je Paul de Kruif napisal tudi odlično poljudnoznanstveno knjigo «Moški hormon», ki je pravkar izšla v slovenščini v izdaji mariborske založbe Obzorja. S to knjigo smo nedvomno obogatili našo poljudnozdravstveno literaturo, ki je kljub vsem prizadevanjem še vedno precej skromna. Na žalost ni delo domačega avtorja, je pa odlično napisana knjiga splošno priznanega pisca, ki bo marsikaj novega in zanimivega povedala tudi našim ljudem.

O čem govori knjiga Paula de Kruifa, pove že naslov sam. Razen o človeških hormonih na splošno govori predvsem o moškem hormonu, ki so ga v tridesetih letih odkrili, pridobili nato samostojnega in ga začeli slednjič tudi umetno izdelovati. Prav to pa je rodilo možnost široke uporabe tega hormona v zdravstvene namene. Seveda je bilo eno poglavitnih vprašanj, ki so ga zasledovali odkritelji tega hormona, vprašanje staranja. Pisatelj ugotavlja, da staranje ni samo po sebi umljivo in da je bilo dosedanje stališče ljudi, predvsem zdravnikov, da je staranje neizogibno, zmotno. Res je, da kakršnikoli čudeži niso mogoči, je pa mejo staranja mogoče pomakniti daleč naprej. Res je tudi, da odkritje moškega hormona in njegova uporaba v zdravstvu ne moreta kar tako vrniti starim ljudem mladosti. Vsa tozadevna prizadevanja so že v naprej obsojena na neuspeh. Prav tako je nemogoče, da bi mogli s tem hormonom čudežno zdraviti najrazličnejše bolezni, kot so nekateri pričakovali. Toda odkritje tega hormona in izdelava tega hormona sintetično — kemiki so mu nadeli ime testosteron — je vendarle omogočila praktično uporabo hormona v medicini in to uspešno pri najrazličnejših boleznih in težavah. Seveda pa stojimo v tem pogledu lahko še vedno pred novimi odkritji. Paul de Kruif podaja v svoji knjigi kritičen pregled vseh zadevnih prizadevanj. Poleg raziskovanj za odkritje tega hormona navaja vse poskuse z njim pri zdravljenju najrazličnejših bolezni. Ti poskusi sicer niso prinesli kakih senzacionalnih odkritij in celo manjše uspehe, kot so jih sprva pričakovali. Vendar pa skriva uporaba testosterona še neslutene možnosti.

O vseh teh vprašanjih, nekaterih tudi delikatnih, lepo, jasno in sistematično piše v svoji knjigi o moškem spolnem hormonu Paul de Kruif. Njegova izvajanja, čeprav poljudna, so na pravi akademski ravni in napisana s pravo mero in dobrim okusom. Tako je knjiga izredno zanimiva, opremljena tudi s kritičnimi pripombami in lastnimi izkušnjami avtorja, predvsem pa napisana tako, da bo to branje vsakdo razumel in obogatil svoje znanje o človeškem telesu in zdravju. Pa čeprav govori avtor tudi o nekaterih močno zamotanih problemih. Treba je priznati, da je Paul de Kruif mojster v pisanju poljudnozdravstvenih del in da njegov širok sloves ni neosnovan.

Glede na snov, ki jo obravnava, glede na zanimivo odkritje, ki jih opisuje, pa tudi glede na jasen in razumljiv način obravnavanja zamotanih problemov človeškega organizma bo tudi za slovenske bralce knjiga močno zanimiva in koristna.

V slovenščino jo je lepo prelili znani prevajalec medicinske literature Franjo Smerdu.

Sl. Ru.

NOVO RAZBURJENJE NA UNIVERZI V PISI

Medicinci stavkajo ker ni dovolj trupel

Po raznih razgovorih in zagotovilih se je stavka zvečer končala

PISA, 29. — Študentje medicinske fakultete univerze v Pisi danes niso prisostvovali predavanjem zaradi posebnega položaja na oddelku za patološko anatomijo. Študentje se namreč jezijo zaradi pomanjkanja trupel za seciranje.

Prof. Asceni, ki vodi histološki inštitut medicinske fakultete in ki je najbolj neposredno prizadet pri vsej zadevi, je pred nekaj dnevi študentom izjavil, da se patološka anatomija ne bo mogla pričeti, ker ni dovolj človeških trupel, ki jih navadno dobavljajo razne klinike bolnišnice Santa Chiara.

To sporočilo — pravijo v zdravniških krogih — bi lahko prof. Asceni podal na zaupen način akademskim oblastem, preden ga je dal študentom, ki so že tako nekaj časa vznemirjeni zaradi povišanja taks. Sicer pa — zatrjujejo primariji klinik — je nemogoče prisiliti svojce kakgea pokojnika, da odstopijo zdravniški šoli, pa čeprav v študijske namene, truplo sorodnika. Na tako občutljivem področju študentje ne morejo vsiliti svoje volje. Pričakovati je torej tudi od študentov, poudarjajo dekani fakultet in ravnatelji inštitutov, tistega čuta odgovornosti in razumevanja, ki je potreben, da dobro ime pisanske univerze ne bo trpelo na ugledu.

Na zahtevo študentov, naj se patološka anatomija čimprej v redu prične, je vodstvo fakultete odgovorilo, da se bo v redu pričela in se torej študentom ni treba bati, da bi izgubili leto študija. Dekan fakultete je še pojasnil, da se položaj ne razliku e od položaja na drugih medicinskih fakultetah v Italiji.

Po nekaterih sestankih predstavnikov 200 medicincev z dekanom, rektorjem in ravnateljem histološkega in patološkega inštituta se je danes zvečer stavka zaključila. Oblasti so zagotovile, da se bo patološka anatomija pričela prihodnji torek, vodstvo bolnišnice pa bo priskrbelo, kar je potrebno za vaje iz anatomije.

Verjetno se bo v najkrajšem času uredilo tudi vprašanje študentov kemije.

CLEVELAND, 29. — Rabin Hillel Silver, eden izmed največjih duhovnih voditeljev modernega židovskega sveta, je včeraj umrl v Clevelandu v starosti 70 let.

OD SPOMLADI DALJE

Linija za avtotrajekt med Barijem in Dubrovnikom

Pomembna bo zlasti za naraščajoči mednarodni turizem med Jugoslavijo in Italijo

RIM, 29. — Ministrstvo za trgovinsko mornarico sporoča, da je minister Domenèdo v skladu z obvezami, prevzetimi v parlamentu, da se polagoma obnovi ravnotežje v razdelitvi pomorskih prog med tirensko in jadransko obalo, vključil v program novih linij, ki se naj uvedejo, tudi redno linijo za avtotrajekt Bari-Dubrovnik. Ta linija, ki naj bi začela delovati prihodnjo spomlad, ne bo pomembna samo za povečanje prometa proti Levantu, temveč tudi za usmeritev močnih tokov mednarodnega turizma med Jugoslavijo in Italijo.

Znanstvenika iz SZ na ekspediciji ZDA

MOSKVA, 29. — Agencija Tass je javila, da sta dva sovjetska znanstvenika, Jelena Ljubimova in Gleb Undicev, včeraj odpotovala iz Moskve v Los Angeles, kjer se bosta pridružila neki ameriški oceanografski odpravi. To je prvič, da se sovjetski znanstveniki udeležujejo take ekspedicije. Sporazum v tem smislu je bil dosežen med sovjetskim in ameriškim geofizičnim odborom.

Znanstveniki se bodo vkrcali na ladjo «Argo», ki pripada oceanografskemu institutu. Ta vodi geofizične raziskave na Pacifiku od Los Angelesa do Tahitija.

Mraz že pritiska

PARIZ, 29. — Po nekaj tednih v novembru, ko je bila temperatura izredno mila, je sedaj v Franciji pritisnil mraz in v mnogih pokrajinah je živo srebro zdrknilo pod ničlo. V alpskih zimskošportnih središčih je zavladal optimizem, saj je od tisoč metrov navzgor povsod dovolj snega. V vzhodnih in južnovzhodnih okrožjih je temperatura danes bolj mila kot včeraj, toda megla ovira vožnjo z avtomobili.

V Belgiji zakon o profesionalnih boleznih

BRUSELJ, 29. — Senatna komisija za socialno skrbstvo je odobrila zakon o profesionalnih boleznih. Zakon bo torej lahko prihodnji teden predložen v odobritev na plenarnem zasedanju ter nato prenesen v poslansko zbornico.

To vest bodo gotovo z zadovoljstvom sprejeli številni italijanski emigranti v Belgiji, saj zadeva tudi rudarje, bolne za silikozo.

Hotel v obliki transatlantika

SESTRI LEVANTE, 29. — V Tarsognu v bližini prelaza Cento Croci na ligurskih Apeninih gradijo hotel, ki bo podoben transatlantski ladji. Imenoval se bo «Segesta», kot je bilo antično ime za Sestri Levante in bo dolg 40 metrov, širok 6.40. Sprejel bo lahko 100 oseb.

Zgrajen bo iz betona, toda imel bo oblike ladje: imel bo torej dimnik, poveljniški most ter drugo ladijsko opremo. Oprema bo kar avtentična, tako tudi krmilo, ki ga bo ta hotel «podedoval» od transatlantika «Venezuela», ki so ga pred kratkim razdrli. Zamisel za tak hotel, ki bo stal 25 milijonov, je dal Remo Benvenuto iz Sestri Levante, ki je zelo navdušen za vse, kar je pomorskega.

Praznik lepih pričesk

MESSINA, 29. — Več kot sto manekenk iz cesetih evropskih držav se bo potegovalo za «veliko sredozemsko nagrado» za ženske pričeske v dneh 11. do 13. februarja 1964 v Messini. Manekenke bodo predstavile pričeske najboljših frizerjev, ki so leta 1963 tekmovali za «zlato krtačo».

Fatamorgana nad Mesinskim prelivom

MESSINA, 29. — Po desetih letih se je ponovil nad Mesinskim prelivom pojav fatamorgane. Razredčeni zrak nad morjem povzroči, da se spremenijo razmerja predmetov, ki jih je videti na drugem bregu. Tako so v Messini videli hiše ribičev v Torre Faro spremenjene skoraj v male nebotičnike.

MUNHEN, 29. — Sodišče iz Stuttgarta je prvič obsodilo nekega ameriškega vojaka; to je 21-letni Freddie Johnson, ki je bil obsojen na 3 leta in 6 mesecev zapora zaradi oboroženega roparskega napada. Zaprli ga bodo v nemški zapor. Obsodba je bila izrečena na podlagi dopolnilnih sporazumov k statutu za čete NATO. Ti sporazumi določajo, da lahko kaka država NATO sodi tujega državljana, ko je prekršil zakon te države.

Obletnica Avnoja

(Nadaljevanje s 1. strani)

aktivnega miroljubnega sodelovanja, trajnega miru, splošnega bratstva in solidarnosti na svetu. Za zagotovitev take skupnosti pa je neobhodno potrebna popolna likvidacija kolonializma, široko in aktivno gospodarsko sodelovanje brez vsakih diskriminacij. Boriti se za ustanovitev take skupnosti, za politiko aktivne miroljubne koeksistence, socialistična Jugoslavija izraža s tem svoj socializem in humano nalogo, svoj internacionalizem.»

Po Todorovićevem poročilu so udeleženci slovesne seje soglasno sprejeli sklep, s katerim se priporoča pristojnim zveznim organom, naj s sredstvi federacije ustanovijo sklad, iz katerega bi se dodeljevale nagrade za največje dosežke na vseh področjih življenja Jugoslavije.

Pred slovesno sejo so v Beogradu na slovesen način odkrili spomenik enemu najuglednejših revolucionarjev in voditeljev Jugoslavije Borisu Kidriču. Slovesnosti odkritja spomenika, ki ga je postavila Socialistična republika Srbije, so se udeležili predsednik zvezne skupščine Edvard Kardelj, podpredsednik Ranković, Vladimir Bakarić, Miha Marinko, najvišji funkcionarji zvezne skupščine in skupščin socialističnih republik, člani izvršnega in zveznega sveta CK ZKJ, družbeno političnih organizacij, zastopniki JLA, ugledni politični, javni in kulturni delavci Beograda, prijatelji Kidriča in člani njegove družine. Spomenik je postavljen med palačo izvršnega sveta Srbije in stavbo zveznega zavoda za gospodarsko načrtovanje, v katerem je Boris Kidrič več let neutrudno delal.

Predsednik republike in njegova soproga sta priredila v palači zveznega izvršnega sveta slovesen sprejem, katerega so se udeležili člani romunske državne delegacije pod vodstvom Deja, visoki zvezni in republiški državni in politični funkcionarji, zastopniki JLA, družbenih organizacij, delovnih kolektivov, javnega in kulturnega življenja Beograda in šefi diplomatskega zbora.

V Jajcu, kjer je bilo pred 20. leti II. zasedanje Avnoja, je bila slovesna skupna seja občinske skupščine in občinskega odbora SZDL.

Jajce, ki je bilo pred vojno zaostali trg, je danes lepo urejeno mestece. Za razvoj gospodarstva v Jajcu je bilo po vojni vloženih 20 milijard dinarjev. Narodni dohodek se je povečal za petkrat, število zaposlenih pa za desetkrat.

Državni tajnik za zunanje zadeve ZDA Dean Rusk se je brzojavno zahvalil državnemu tajniku za zunanje zadeve Jugoslavije Koči Popoviću za sožalno brzojavko ob smrti predsednika Kennedyja. V svojem odgovoru izraža Dean Rusk pričakovanje, da se bodo nadaljevali «naši stiki v naporih za dosego visokih ciljev miru in razumevanja, katerim se je pokojni predsednik Kennedy toliko posvetil. Lahko vam zagotavljam, da takšni skupni napori predstavljajo istočasno iskreno upanje in trden sklep tudi predsednika Johnsona».

B. B.

Protestantskemu pastorju Williamu Holmesu so grozili s smrtjo, ker je povedal, da so se teksaški rasisti v šoli veselili, ko so zvedeli za atentat na Kennedyja

Dva kilometra po reki z avtom

MILAN, 29. — Nekaj nenavadnega je doživela danes 54-letna Elisa Novi iz Monze. Ko se je peljala po Viale Misurata, se je v njen «1100» zaletel majhen tovornjak, ki je povzročil, da je avto zavozil s ceste, podrl obcestni zid ter padel v vodo reke Olona, ki je na tistem mestu globoka nekaj metrov. Avto pa se ni potopil temveč se je postavil v smeri toka ter odplaval po reki kar dva kilometra daleč in tudi skozi neki predor. Pri Trgu Napoli je nasedel na plitvini in to priložnost je ženska izkoristila, da je odprla vrata in skočila v vodo, preden bi tok vode zopet odnesel avto s seboj. Neki delavec je ženski takoj vrgel vrv ter ji tako pomagal priti na breg. Odpeljali so jo v bolnišnico zaradi šoka; menijo, da bo zdrava v sedmih dneh.

V eni izmed barak v nekem mestnem predelu Turina, v kateri živi 127 družin, je prišlo pred. včerajšnjim do hude nesreče, ki je prizadela neko družino priseljencev z juga. V veliki sobi jih je stanovalo osem: oče in mati ter šest otrok; najstarejši ima deset let, najmlajša je imela sedem mesecev. Včeraj popoldne je šla mati v bolnišnico obiskat hčer, oče je šel ven po opravkih, doma so ostali trije večji otroci (eden je bil v vrtcu) z najmlajšo, ki je spala v zibelki. Šli so na dvorišče se igrat, medtem pa se je v sobi peč razžarela in nastal je ogenj. Ko so prihiteli gasilci, je bilo prepozno, čeprav ogenj sam še ni zajel dekletca; toda zadušil jo je že dim. (Na sliki levo: oče in mati takoj po nesreči; na desni: soba, kjer je ogenj vse uničil; prav pred kratkim si je družina omislila novo pohištvo, ki je sedaj zgorelo, ko še ni bilo plačano).

Tony Renis operiran

FIRENCE, 29. — *Pevec Elio Cesari, poznan pod imenom Tony Renis, ki je sedaj pri vojakih v Pistoji, je bil včeraj zvečer prepeljan v vojaško bolnišnico v Firencah, kjer so ga operirali. Po tej operaciji bo okreval čez nekaj ani, vendar pa ga nameravajo še obdržati v bolnišnici na opazovanju, ker ima še druge motnje.*

Okna so pokradli

ŽENEVA, 29. — Ponoči so neznanci z neke hiše v gradnji v samem središču Ženeve ukradli 24 oken. Pri nenavadni tatvini ni bilo prič in policija ne ve, kako so mogli tatovi sneti okna, ne da bi jih kdo opazil, in kako so mogli ves ta plen odpeljati. Vrednost ukradenih oken znaša 12.000 frankov ali 1.700.000 lir.

PRED ZAKLJUČKOM ZASEDANJA OZN

Kodifikacija načel koeksistence temelj bodočega razvoja

V splošnem ugodnejše vzdušje - Stališče afriških delegacij v zvezi s kolonializmom in rasizmom - Sprejetje deklaracije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije - Nobenega bistvenega napredka glede razorožitve Kakšnemu kurzu bo sledil novi predsednik Johnson

S sprejetjem deklaracije o prepovedi vseh oblik rasne diskriminacije in utrditvijo osnovnih napotil za delo razorožitvene komisije, je osemnajsto zasedanje generalne skupščine OZN stopilo v svojo zadnjo fazo. V tej pa bo osnovna dejavnost v glavnem posvečena kolonialnim problemom ter nadaljnjemu razvijanju dela za kodifikacijo načel aktivne koeksistence.

Letošnje zasedanje generalne skupščine bi se moralo zaključiti 20. decembra, toda vsi znaki kažejo, da bo predsednik Carlos Rodriguez zasedanje lahko zaključil tudi prej. Ugodnejše vzdušje nasploh, kakor tudi konstruktivnejše delo, osvoboditev od bremena hladne vojne in pa odprava nastopov v propagandne namene, vse to je omogočilo ekspeditivnejše in uspešnejše delo generalne skupščine in njenih sedmih komitejev.

Med afriškimi delegacijami pa obstaja želja, da bi se zasedanje še ne zaključilo 20. decembra, marveč da bi določen čas še trajalo. Predvsem si tudi žele konkretnejših ukrepov proti Južnoafriški republiki, v kolikor bi ta ne sprejela korakov, ki jih od nje pričakuje to zasedanje, namreč korakov za odpravo politike rasne diskriminacije ter priznanje neodvisnosti jugo-zahodne Afrike. Takisto so afriške dežele zaskrbljene zaradi nadaljnjega nesramnega zadržanja Portugalske, pri čemer izražajo svojo bojazen, da bi vse to ne stopilo po poti takšnega nesrečnega razvoja, ki bi utegnil ogroziti svetovni mir.

To je trenutno predmet posvetovanja izključno med dvaintridesetimi deželami afriškega kontinenta. Nič uradnega ali poluradnega pa ni bilo doslej s tem v zvezi še iznešenega v okviru enega ali drugega od forumov letošnjega zasedanja.

Sprejetju deklaracije o odpravi vseh oblik rasne diskriminacije v splošnem pripisujejo zgodovinski pomen. Deklaracija in pa konvencija, ki bo tej kmalu sledila, bosta odigrali izredno važno vlogo v nadaljnjih še bolj zapletenih naporih dolgoročnega značaja za uresničitev enakopravnosti in odpravo rasne diskriminacije. Ta važni dokument bi moral tudi omogočiti vskladitev notranje zakonodaje vsake posamezne članice z njenimi osnovnimi koncepcijami in določili. Deklaracije potrjuje, da je vprašanje rasne diskriminacije postalo splošno mednarodno politično vprašanje, ne pa izključno etično-moralno in pa stvar notranjega obravnavanja vsake posamezne dežele. V tem trenutku je ost deklaracije predvsem naperjena proti Južno-afriški republiki, ki je danes glavni eksponent rasistične politike na svetu.

Napotila za delo razorožitvene komisije so relativno skromna, vendar trenutno ni bilo moč doseči več, ker pač velike sile niso bile pripravljene stopiti po tej poti naprej, kakor tudi ne sodelovati, da bi se oblikovali določeni predlogi, ki bi se jim zatem v teku ženevskih pogajanj dala prednost. Med razpravljanjem v političnem komiteju so prišla do izraza tudi nekatera različna tolmačenja moskovskega sporazuma, čeprav so se vsi hoteli ogniti kateremu si bodi koraku, ki bi neugodno vplival na vzdušje v komiteju samem kot tudi v skupščini.

Ostaja dejstvo, da je bilo na področju razorožitve doseženega manj, kot se je pričakovalo in je to omogočilo ugodno vzdušje letošnjega zasedanja. Lahko pa bi se to, kar ni bilo doseženega na zasedanju, doseglo na ženevskih pogajanjih.

Glede reševanja kolonialnih vprašanj je na letošnjem zasedanju bilo opaziti neko izredno močno antikolonialno razpoloženje. Afriške in azijske dežele se čedalje manj skušajo ukvarjati s klasičnimi aspekti kolonialnih problemov, pač pa vse bolj poudarjajo, da kolonialne vojne in krize predstavljajo skrajno nevarnost za svetovni mir, a še posebno za varnost dežel, ki so si šele pred kratkim pridobile neodvisnost. Zaradi tega te dežele prikazujejo to vprašanje kot vprašanje vojne in miru, pri čemer tudi spričo tega postavljajo zahtevo po hitri uresničitvi antikolonialne deklaracije in odpravi kolonializma, skupaj z vsemi njegovimi spremljevalnimi pojavi, z ekonomsko zaostalostjo, rasizmom in neokolonialističnimi tendencami.

V zadnji fazi zasedanja pa ostaja še obsežno delo v pogledu utrditve soglasja o nadaljnjem delu kodifikacije načel aktivne koeksistence. Že v kratkem je pričakovati, da bo pravni komite generalni skupščini priporočil ustanovitev posebne delovne skupine, ki bo po končanem zasedanju in na osnovi številnih sugestij, načetih v teku zasedanja, kakor tudi tistih, ki bodo zbrana kasneje, nadaljevala s proučevanjem celotnega vprašanja kodifikacije aktivne koeksistence, ali — kot temu tudi pravijo — «načel o zadržanju držav v mednarodnih odnosih».

Kodifikaciji omenjenih načel pripisujejo, kot smo že rekli, velik pomen za miroljuben razvoj sveta. Sprejetje mednarodnih pravil o medsebojnih odnosih med državami vsekakor predstavlja nadvse važen in konkreten prispevek v prid miroljubnega razvoja mednarodnih skupnosti.

Trenutno pa še ni povsem jasno, kakšnemu kurzu nameravata, po Kennedyjevi smrti, slediti novi ameriški predsednik Johnson in njegova administracija. Njegova politika bi utegnila vplivati že na zadnjo fazo tokratnega zasedanja, kot tudi na uresničenje sklepov, ki jih je skupščina že sprejela. Generalna skupščina pozna malo novega predsednika ZDA, pričakujejo pa, da se bo ta v kratkem sestal z U Tantom in funkcionarji, ki so udeleženi na zasedanju. S tem v zvezi obstaja med člani generalne skupščine mnenje, da bo zastopal isti kurz, ki ga je bil začrtal Kennedy, t. j. politiko sporazumevanja in reševanja svetovnih problemov na osnovi pogajanj, oziroma, da bo podprl mednarodne tokove, ki so bili ustvarjeni z moskovskim in ostalimi sporazumi.

R. S.

Na navečer jugoslovanskega državnega praznika — 29. novembra — je jugoslovanski generalni konzul v Trstu Rudi Janhuba priredil v prostorih konzulata sprejem, ki so se ga udeležili predstavniki civilnih in vojaških oblasti ter mnogi drugi povabljenci

LE CORBUSIER JE PO MNENJU NEKATERIH ŽE ZASTAREL

Da bi rešili urbanistične probleme bomo ponovno postali «koliščarji»

Stanovanjska in upravna poslopja na 20 do 30 m visokih stebrih - Palače v obliki lijakov - Viseče hiše in ogromni «tobogani» - Kaj bo od teh drznih idej ostalo?

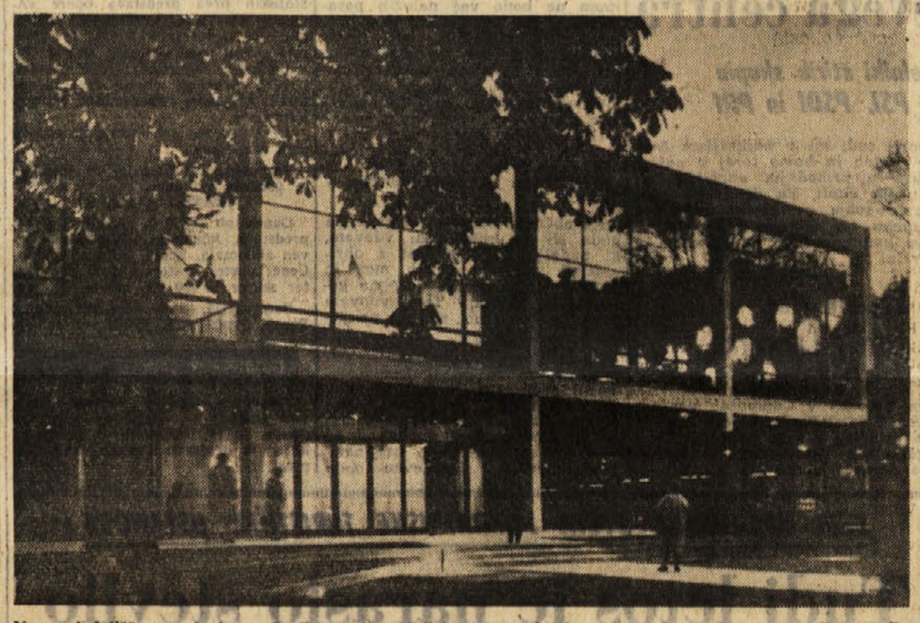

Novo gledališče v zahodnem Berlinu, pri gradnji katerega arhitekt sploh ni upošteval «svetih» starih principov za gradnjo tovrstnih objektov. Kakšni bodo le tovrstni objekti, ko bodo obveljali princip urbanistov, ki nam obetajo «koliščа»?

Kadar nas pot zanese v kako popolnoma novo naselje, na primer v kako novo mestno četrt, kakršna so po drugi svetovni vojni nastala ob velikih mestih, smo hkrati navdušeni in tudi razočarani. Navdušeni smo nad velikimi okni novih stanovanjskih palač, nad udobnostjo, ki jo nudijo, pogosto nad zelenjem in prostranostjo, ki se skoraj povsod širi okoli posameznih hiš, palač ali vsaj blokov; na drugi strani pa smo razočarani nad enoličnostjo novih stavb, ki so v primerjavi s starimi palačami tako «gole». Posebno velja to za velike stanovanjske hiše, že nekakšne «vojašnice», v kakem novem industrijskem centru. Iz tega sledi, da se človek še ni udomačil z novim stilom, pa čeprav ta stil niti ni več nov, saj se uveljavlja že nekaj desetletij. In vtem ko se še nismo udomačili s tem stilom, nam drznejši arhitekti že spet obetajo nekaj novega, korenito novega.

Francoski arhitekt Le Corbusier je dvignil precej prahu, ko je začel s svojim stanovanjskimi hišami, ki slonijo na stebrih in ki svojim prebivalcem praktično nudijo vse, kar jim je nujno potrebno. Njegove palače — mesta, ki nudijo streho tudi do 1500 osebam, so zares udobne, praktične, vendar pa že zastarele. Tako vsaj menijo nekateri arhitekti. Res je, da je francoski arhitekt s svojimi stebri, na katerih slone njegove palače — mesta, dodelil sodobnemu prometu veliko več prostora, kot dopušča klasična arhitektura, toda to je vse premalo in Michel Ragon, ki je prav tako Francoz, je zbral v svoji knjigi «Kje bomo živeli jutri?» misli in načrte najbolj drznih arhitektov, načrte, ki se nanašajo na bodoča mesta, na bodoča stanovanjska naselja. Gre v tem primeru za arhitekturo in urbanistiko, torej za gradnjo posameznih hiš in za razporeditev teh v naselja, ki jim pravimo mesta.

Kadar se delajo orisi za nekaj novega, se mora vedno upoštevati dejansko stanje, hkrati pa tudi nadaljnji razvoj in torej tudi stanje, kakršno bo čez določeno dobo. Ko se delajo urbanistični načrti, je treba računati s stanjem, kakršno bo čez nekaj desetletij. Ta je osnova tudi novih urbanističnih in arhitektonskih zamisli, ki jih je zbral Michel Ragon. Glede tega ne gre več le za vedno večjo urbanizacijo prebivalstva, ki vedno bolj rine s podeželja v mesto, pač pa tudi za dva druga zelo pomembna elementa. Predvsem je neizpodbitno, da se življenje «birokratizira». Današnja javna in tudi zasebna upravna služba postaja vedno bolj obsežna z vsemi ustreznimi posledicami. Palača, sedeži, upravna središča. Z druge strani začenja motorizacija že dušiti ne le stara mesta z ozkimi ulicami, pač pa tudi nova naselja, zgrajena v zadnjih desetletjih. Treba je torej najti rešitev za vse te probleme, ki jih najbolj drzni arhitekti in urbanisti skušajo rešiti — «v višini». Da pa ne bo pomote, bomo takoj dodali, da je «ameriška višina», ki jo razumemo v neboticnikih, že pospešila sedanjo gnečo na ulicah in se življenje na primer v New Yorku in drugih ameriških mestih že danes duši. Nove zamisli urbanistov so drugačne. Ti ubirajo pot v drugačno «višino». Vedno številnejšemu prebivalstvu mest je treba dati streho visoko nad zemljo, hkrati pa mu pustiti na razpolago vsa tla, vso površino, tudi tisto, na katerih naj bi stanovanjska in upravna poslopja novih mest stala. Kako?

Nekateri si zamišljajo stanovanjska naselja, grajena kar na podeželju, toda tako, da bi polja ostala prosta za obdelovanje. To je seveda v nasprotju s samimi prirodnimi zakoni, kajti tudi če bomo neko stanovanjsko palačo zgradili na 20 ali 30 metrov visokih stebrih, bo ta metala svojo senco, ki ne bo dopuščala, da bi se na polju rastlinstvo razvijalo. Manj drzni, zato pa bolj realistični so načr-

(Nadaljevanje na 6. strani)

ŽIVINOZDRAVNIK SVETUJE IN POJASNJUJE

Križanje pri domači živali

Preden pričnemo s takim križanjem, moramo biti prepričani, da se bo nova pasma v kraju obnesla. Na otokih Siciliji in Sardiniji gojijo n. pr. konjske pasme vzhodnega porekla, ki imajo zelo neharmonične zunanje telesne oblike. Že dolgo časa uvažajo na otok čistokrvne arabske žrebce, da bi izrinili ondotne žrebce nezaželene pasme. Isto se dogaja v Lombardiji, kjer križajo konje domačih pasem s konjem težke belgijske pasme, ki je zelo dober za vprego. Na severni Sardiniji so s takim križanjem nadomestili krajevne pasme goveda s sivorjavo švicarsko. Isto se je dogodilo v Furlaniji, kjer so krajevno pasmo pšenične barve nadomestili s simandolsko. Simandolska pasma se je na enak način razširila tudi v Vzhodni Franciji, na Bavarskem, na Madžarskem, v Jugoslaviji in drugod po Balkanu. Pri ovčjih pasmah se marsikje izvaja merinizacija. Merinos imenujemo ovčjo pasmo, ki daje odlično volno. S takim križanjem so nastale na primer tudi maloštevilne čede «karakul» ovac v Italiji. Karakul so tiste ovce, ki nam s posebnim postopkom dajejo dragoceno krzno. Tak način križanja je znan tudi v kokošereji. Leghornska pasma kokoši se je na ta način marsikje razširila in udomačila.

Če hočemo imeti v potomstvu združena svojstva dveh pasem, bomo izvajali takozvano križanje. Prvič bomo križali med seboj primerke dveh pasem, njihovo potomstvo s čistokrvnim primerkom ene izmed poprej križanih pasem, potomstvo teh pa s čistokrvnim primerkom druge poprej križane pasme itd. V določenem času bomo pri potomstvu lahko preši k medsebojnemu križanju, ker bodo njegova pridobljena svojstva že nekako ustaljena. Tako križanje izvajajo konjerejci v francoski Normandiji, kjer križajo normandsko pasmo konj s čistokrvno angleško. Iz tega križanja je nastala takozvana anglo-normandska konjska pasma.

Za posredovalno križanje se odločimo, kadar v določeni pasmi izvajajo selekcijo. V tisti pasmi ni določenega dragocenega svojstva, ki je pa obilno prisotno v neki zelo sorodni pasmi. Vsako toliko bomo križali samca sorodne pasme s samico, pripadajoči pasmi, ki je v selekciji. Potomca tega križanja (običajno samca) — bomo potem križali z drugimi, ki so v selekciji. Tako bomo v selekcionirano pasmo vrinili zaželeno svojstvo. Pri govejih pasmah lahko tako povečamo mlečnost, pri konjskih odpornost. Pri nekaterih pasmah na ta način ojačimo voh, pogum itd. Vsekakor bomo tako posredovalno križanje vršili, ko se bomo prepričali, da je svojstvo, ki ga hočemo vriniti drugi pasmi, prevladujoče pri prvi.

Povratno križanje pa izvajamo tam, kjer smo spoznali, da smo ga s prvim križanjem polomili. V kraj, kjer je živela pasma, ki smo jo že skoraj zamenjali, bomo pripeljali samce prvotne pasme. Ko bomo nenehno križali čistokrvne primerke prejšnje pasme z nezaželenimi, bomo polagoma prišli k prvotni pasmi. Ta način povratnega križanja so morali pred leti izvesti na Siciliji. Tam so prišeli nadomeščati krajevno modikansko pasmo s sivorjavo švicarsko. Poskus se ni obnesel, ker so naknadno ugotovili, da sivorjava švicarka ni primerna za Sicilijo. Zaradi tega so morali uvesti povratno križanje.

S križanji (zlasti z nadaljnjim križanjem) so rejci živali marsikje izboljšali krajevne pasme bodisi goveda, kakor tudi konj, prašičev in kokoši. Plod raznovrstnih križanj je n. pr. lipicanska pasma konj. Križanje daje nasledstvo z boljšimi lastnostmi. morajo ga pa izvajati le izkušeni strokovnjaki.

Dr. D. R.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne sprejemajte nobenih naglih sklepov. V diskusijah ohranite mirno kri.

BIK (od 20.4. do 20.5.) Nepričakovana pomoč bo vplivala na spremembo vaših načrtov. Organizirali boste prijetno zabavo.

DVOJČKA (od 21.5. do 22.6.) S svojo diskretnostjo si boste pridobili splošno priznanje. Neko prijateljstvo bo okrnjeno zaradi ljubosumnosti.

RAK (od 23.6. do 22.7.) Dokazali boste svoj praktični smisel. Posvetili se boste novim zanimivim vprašanjem.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Uspela pogajanja bodo dvignila vaš ugled. Ne bodite nepopustljivi in brzdajte svoj pretirani ponos.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Skupaj z nekim kolegom opravljeno delo bo rodilo dober uspeh. Vnesite v svojo družino novega optimizma.

TEHTNICA (od 23.9. do 23.10.) Obravnavati boste morali vprašanja, ki bodo zavrla vašo dejavnost. Svoje odnose z ljubljeno osebo boste izboljšali z ljubeznivostjo.

ŠKORPIJON (od 24.10. do 22.11.) Uspešno delo za vse, ki se ukvarjajo z novinarstvom. Ogibajte se poceni pridobljenih uspehov.

STRELEC (od 23.11. do 20.12) Sprejeli boste neko ponudbo za novo delo. Okoliščine so v prid vašim čustvenim stremljenjem.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) V teku dne boste dokazali svojo diplomatsko sposobnost. Neki čustveni načrt ima vse možnosti za uspeh.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) V neki težavni situaciji bodo prišle do izraza vaše sposobnosti. Ljubljena oseba vas bo izpolnila s srečo.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Zanimiva ponudba bo omogočila ponovno pridobitev izgubljenega zaupanja. Skušajte razumeti vprašanja najmlajših.

POSLEDICE ZGREŠENE ŠOLSKE POLITIKE

Učiteljev na pretek profesorjev premalo

Leta 1975 bo italijanska srednja šola potrebovala 350 tisoč profesorjev - Sedaj jih ima 180 tisoč - Predlogi za rešitev tega vprašanja

Na vsem Zahodu in tudi v nekaterih državah Vzhoda se vso povojno dobo razpravlja in govori o težavnih šolskih problemih. To ni nič čudnega. Sodobni svet s svojim vsestranskim naglim razvojem terja vedno bolj sposobnega človeka z vedno višjo izobrazbo, z vedno večjo strokovno usposobljenostjo. Z druge strani pa je državni aparat vse preceč počasen, da bi temu sledil in ustrezno ukrepal. Med državami evropskega Zahoda pa je menda prav Italija na najslabšem. Vrsto let se je vlekla javna razprava n.pr. o obveznosti ali neobveznosti latinščine na nekaterih srednjih šolah. Zgubljala so se s tem leta, vtem ko je bilo veliko drugih problemov. Nastal je na primer problem splošne «višje izobrazbe», ki je končno našel svojo ustrezno rešitev v obvezni nižji srednji šoli. V obveznem šolanju do 14. leta, ki se je končno rešil, žal, pa še vedno marsikje bolj formalno kot pa konkretno. Ta dva in še druge probleme pa je spremljal prav tako težaven problem, finančni problem, ki uklepa vse povojno italijansko šolstvo. Ne bomo navajali statisočev učilnic, ki jih primanjkuje, ne bomo navajali tesnih predavalnic na vseučiliščih in drugih omejitev tega značaja, saj to ni le tipično italijanski, pač pa splošno evropski problem, razen redkih izjem na severu Evrope. Sedaj prihajajo do izraza novi, zelo težavni problemi, ki so posledica številnih nerešenih ali slabo rešenih problemov vse povojne dobe. Za kaj gre?

Nikaka tajnost ni, da so mnogi mladeniči in dekleta, ki so se vpisali na učiteljišča izbrali kaj slabo pot, če življenjsko pot vzamemo izključno z materialne plati. Pred kakim letom se je n.pr. za neki natečaj 800 novih učnih mest prijavilo kar 12.000 kandidatov. V splošnem velja ugotovitev, da je učiteljev in učiteljic in učnega osebja za osnovne šole nasploh na pretek. Statistika govori, da komaj dobrih 10 odstotkov novih učiteljev in učiteljic more dobiti zaposlitev.

Če pa je učiteljev na pretek, se pa čuti izredno pomanjkanje profesorjev in učnega osebja za srednje šole. Vsako leto bi srednje šole potrebovale v povprečju 12.000 novih učnih moči, na zadnjih natečajih pa se je za 6.013 razpisanih mest prijavilo komaj 3474 kandidatov. Prosvetno ministrstvo si je v teh primerih moralo pomagati tako, da je na nekatera prazna mesta, za katera se ni prijavil noben kandidat, imenovalo učitelje odnosno učiteljice, torej učno osebje, ki ni imelo ustreznih kvalifikacij. Ponekod so si pomagali celo z visokošolci ustreznih fakultet.

To logično dokazuje, da zaradi pomanjkanja profesorskega kadra upada tudi kakovost pouka in ustrezna usposobljenost abiturientov. Od tod tudi pogoste tožbe univerzitetnih profesorjev in docentov na račun nizke ravni študentov, ki se vpisujejo na posamezne fakultete z nezadostno pripravljenostjo.

Sedaj, ko je bila nova srednja šola uzakonjena, ko je postal pouk do 14. leta starosti obvezen, se to vprašanje postavlja še v mnogo bolj porazni luči. Kot smo že prej omenili, se s podobnimi problemi ubadajo tudi drugod, le da je Italija prišla v tem kurzu višje splošne izobrazbe zadnja in še najmanj pripravljena. Vsem je znano, da so bile plače učnega osebja vse do lanskega leta zelo nizke. Zato se je zelo malo mladine posvečalo profesorskemu poklicu. Od lani je stanje nekoliko boljše, toda potrebe po učnem osebju so velike in tudi v najboljšem primeru bi bilo na sadove lanskoletnih ukrepov treba čakati nekaj let. Z druge strani je zaviranje dotoka novih moči na srednje šole treba iskati tudi v zastarelem sistemu nastavljanja učnih moči v italijanskem šolstvu, v tolikokrat grajanem sistemu učnih moči «di ruolo» in učnih moči «fuori ruolo», torej nekako privilegiranih profesorjev, ki so v organiku in onih, ki se morajo leta in leta truditi — povprečje sedem-osem let — da bi skozi natečaje zlezli v organik. Statistika pravi, da je kar nad 50 odstotkov italijanskih učnih moči izven organika.

Vse to nujno vodi do sklepa, da je treba ubrati novo in povsem drugačno pot, kajti statistični podatki govore, da bo Italija leta 1975 potrebovala 350.000 profesorjev. Sedanja razpoložljivost učnih moči pa znaša komaj 180.000. To se pravi, da se bo število učnega osebja moralo v dobrih desetih letih podvojiti. Tedaj bodo na nižjih srednjih šolah potrebovali 190.000 učnih moči, na višjih srednjih šolah pa 165.000 učnih moči. Če upoštevamo, da bo v tem času določen odstotek učnih moči upokojen, se računa, da bo treba do leta 1975 najti 270.000 novih učnih moči. Zgoraj navedeni podatki pa govore, da so vseučilišča doslej mogla dati komaj polovico novih učnih moči, ki jih je srednja šola potrebovala. Kje bo torej mogoče najti veliko več novih učnih moči, ki jih bo terjala tudi nova obvezna srednja šola. «Deficit», ki se že danes predvideva za leto 1975, znaša najmanj 100.000 profesorjev odnosno učnih moči nasploh. Do tega zaključka so prišle razne strokovne organizacije, ki bodo o tem razpravljale tudi na prihodnjem kongresu, ki bo od 1. do 3. decembra v Bologni.

Da bi se našla rešitev iz te zagate, je bilo nakazanih že več predlogov, celo predlog, naj bi se učna doba skrajšala, ali tudi predlog, naj bi študenti ustreznih fakultet v zadnjem letniku šolanja že začeli poučevati. Zanimivo bo vsekakor, kaj bodo na kongresu v Bologni povedali, in kakšni konkretni predlogi bodo iz tega najbolj zainteresiranega in hkrati najbolj kvalificiranega foruma izšli.

P. S.

RADIO TELEVIZIJA

SOBOTA, 30. NOVEMBRA 1963

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 11.45 Jug. pevci in orkestri; 12.15 Podobe iz narave; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.40 Pesmi za duete; 15.00 Mali koncert; 15.30 «Cvetje v jeseni», napisal Ivan Tavčar; 16.50 Ciganske melodije; 17.20 Vatikanski koncil; 17.30 Glasbeni kaleidoskop; 18.00 Iz zgodovine slov. književnosti; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Jazz panorama; 19.00 Orkester Perez Prado; 19.15 Družinski obzornik; 19.30 Zabavali vas bodo; 20.00 Sportna tribuna; 20.45 Zbor «Jacobus Gallus»; 21.00 Lahka glasba; 21.30 Vabilo na ples; 22.30 Blues melodije; 23.00 Sodobna simfonična glasba.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 V diskoteki; 14.15 Biagio Marin: «La chitarra di Postogna»; 14.25 C. Pacchiori in njegov orkester; 14.45 Dantejev «Raj».

Koper

6.00 Prenos RL; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Prenos RL; 12.00 in 12.50 Glasba po željah; 13.30 Čestitke delovnih kolektivov; 15.30 Ljudski plesi; 16.00 Prenos RL; 19.00 Poje Teddy Randazzo; 19.30 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba; 23.00 Prenos RL.

Nacionalni program

6.30 Vreme na ital. morjih; 8.20 Naš jutranji pozdrav; 8.50 Strani iz albuma; 9.10 Rastline in cvetlice; 9.15 Pesmi; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Koncert; 14.55 Vreme na ital. morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.30 Ital. pesmi in plesi; 15.45 Jutrišnji šport; 16.00 Oddaja za bolnike; 16.30 Operna glasba; 17.25 Izžrebanje loterije; 17.30 Simfonični koncert; 20.25 Mario Pratti: «Prvi človek»; 21.25 Ital. pesmi; 22.30 Plesna glasba.

II. program

7.35 Vreme na ital. morjih; 8.35 Poje Bruno Martino; 9.00 Ital. pentagram; 9.15 Ritem in fantazija; 10.35 Nove ital. pesmi; 11.00 Vesela glasba; 12.00 Orkestri; 14.05 Pevci; 14.45 Glasbeni kotiček; 15.15 Najnovejše plošče; 15.35 Koncert v miniaturi; 16.00 Rapsodija; 16.50 in 17.40 Plesna glasba; 17.35 Izžrebanje loterije; 18.35 Vaši izbranci; 20.35 Verdijeva opera «Traviata»; 21.35 Dve mesti, dva stila.

III. program

18.30 Gospodarska rubrika; 18.40 Prejeli smo; 19.00 Stamitzove skladbe; 19.15 Srednjeveška zgodovina; 19.30 Vsakovečerni koncert; 20.30 Revijski program; 20.40 Clementijeva Simfonija št. 2; 21.20 Pesnik Giancarlo Artoni; 21.30 Koncert.

Slovenija

6.00 Dobro jutro!; 7.15 Delovni kolektivi — delovnim ljudem; 8.00 Mladinska radijska igra; 8.54 Glasbena medigra; 9.05 Matic in Alenka v naši diskoteki; 9.25 Solistična zabavna glasba; 10.00 Boris Papandopulo: Legende o Titu; 11.00 Obisk s skupščini SRS; 11.20 Odlomki iz jugoslovanskih oper; 12.05 Veliki zabavni orkestri; 12.35 Domači napevi; 13.10 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Kolektivi pozdravljajo; 14.30 Zabavna glasba; 15.05 Premiere in reprize iz makedonske in slovenske glasbe; 16.00 Zabavna glasba; 17.05 Slovenski oktet; 17.25 S Titom od Rangguna do New Yorka; 17.40 Zabavna glasba; 18.00 Novi posnetki Verdijevega Trubadurja; 18.45 Novo v znanosti; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Zaigrajmo in zapojmo; 20.20 B. Copič: Ne joči, bronasti stražar; 21.00 Sobotni ples; 22.10 Za naše izseljence; 23.05 Plesna glasba.

Ital. televizija

Od 8.30 do 12.40 Šola; 17.30 Program za najmlajše; 19.00 Dnevnik; 19.20 Oddaja za delavce; 19.50 TV zgodba «Lo stravagante signor Blackwell»; 20.15 Šport; 20.30 Dnevnik; 21.05 Revijski program «Il giocondo»; 22.15 Knjižne novosti; 23.15 Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05 Dnevnik; 21.15 Detektivka «Obračun»; 22.10 Ljudske popevke in glasbene zanimivosti; 22.55 Dokumentarij «Glasbeniki v Varšavi»; 23.10 Sportne vesti.

Jug. televizija

17.00 Poročila; 17.05 Praznično srečanje s športniki — razdelitev plaket Branka Žiherla; 18.05 «Gledališče ob 18.05» — zabavna oddaja; 19.00 TV obzornik; 19.20 Sprehod skozi čas — dokumentarna reportaža; 19.45 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 20.00 TV dnevnik; 20.45 «Sest svečanih povabil» — zabavna oddaja (Beograd); 21.45 Tri pesniške besede — filmska oddaja; 22.00 Giulio Viozzi: «Alamiatakeo» — komična opera; na koncu: Poročila.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 10,8, najnižja 8,2, ob 19. uri 8,2, vlaga 65-odst., zračni tlak 1016,2 raste, veter 30 km vzhodni-severovzhodni, sunki burje 68 km na uro, nebo 2 desetini pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 14,2 stop.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 30. novembra
Andraž
Sonce vzide ob 7,23 in zatone ob 16,24. Dolžina dneva 9,01. Luna vzide ob 16,20 in zatone ob 6,17.
Jutri, NEDELJA, 1. decembra
Marijan

S SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Ponoven protest levičarskih svetovalcev zaradi spomenika partizanom pri Sv. Ani

Svetovalca Gombač (KPI) in dr. Pincherle (PSI) sta izjavila, da ne bosta glasovala za sklep, ker napis na spomeniku ne ustreza duhu borbe za osvoboditev in ker ni dvojezičen

Sinočnja seja tržaškega občinskega sveta je bila v celoti posvečena odobritvi in potrditvi upravnih sklepov, ki so na dnevnem redu sedanjega zasedanja. Med obravnavanimi vprašanji je prišel na vrsto tudi sklep, ki ga je občinski odbor sprejel 7. avgusta letos in ki se nanaša na gradnjo spomenikov in ureditev zunanjega dela kostnic na pokopališču pri Sv. Ani, v katere so položili posmrtne ostanke «žrtev vojne». Eden teh spomenikov je postavljen tudi nad kostnico, kjer so pokopani posmrtni ostanki padlih slovenskih in italijanskih partizanov in talcev.

O tem spomeniku, ki ga je občina postavila, je bilo že mnogo govora in smo v našem časniku objavili vrsto kritičnih člankov in poročil. Združenje partizanov Tržaškega ozemlja, ANPI in ANPIA ter Slovenska gospodarsko kulturna zveza so ustno in pismeno protestirali pri županu proti netočnemu napisu na spomeniku «Žrtvam vojne» («Alle vittime della guerra») in zahtevale, da se na spomeniku napiše «Padlim partizanom». Poleg tega pa so omenjene organizacije zahtevale, da mora biti napis dvojezičen, ker so v grobnici pokopani po večini slovenski padli partizani in talci.

Pred glasovanjem o tem sklepu je komunistični svetovalec Gombač opozoril župana, da so združenja, ki združujejo svojce padlih partizanov in talcev pokopanih v tej kostnici, protestirala proti napisu na spomeniku, ki ne ustreza ciljem, za katere so padle žrtve, med katerimi je mnogo Slovencev in bi moral biti napis dvojezičen. Zaradi tega je dejal svetovalec, da njegova skupina ne more potrditi tega sklepa.

Socialistični svetovalec dr. Pincherle se je pridružil besedam svetovalca Gombača in protestiral proti neustreznemu napisu na spomeniku. Dejal je, da so to padli partizani in žrtve nacističnega nasilja. Nato je dr. Pincherle poudaril, da je dovolj, da se prečitajo, imena na spomeniku in se bo takoj ugotovilo, da gre v večini za slovenska imena. Nato je socialistični svetovalec dejal, da bi moral biti na tem spomeniku dvojezični napis «Padlim partizanom». Po županovem mnenju, je dejal dr. Pincherle, se na pokopališču pri Sv. Ani ne smejo postavljati slovenski napisi. Zato, je dejal svetovalec, mi ne moremo glasovati za predloženi sklep, ker se zdi, kot da bi se občina sramovala povedati, kdo so bili ti padli.

Socialistični svetovalec Hreščak pa je dejal, da se strinja s tem kar sta izjavila svetovalca Gombač in Pincherle, ker meni, da gre pri tem tudi za demokratično spoštovanje do ljudi.

Župan je odgovoril, da se sklep ne nanaša na imena ali na napise, ampak samo na stroške za postavitev spomenika. Glede napisa pa je dejal, da je že pojasnil sklepe občinskega odbora. V razpravo je med drugim posegel tudi demokristjan Stopper, ki je dejal, da je odbor ravnal «z velikim človekoljubjem» do žrtev, ter je izrazil svoje «obžalovanje», da so se ob tej priložnosti postavile zahteve in izrekle pripombe, ki lahko samo podžigajo bolestne polemike.

Pri glasovanju o sklepu so komunistični svetovalci in socialistični svetovalec dr. Pincherle glasovali proti, socialistični svetovalec Hreščak se je vzdržal, medtem ko so svetovalci KD, PSDI, PRI, PLI, MSI ter svetovalca dr. Simčič in Tolloy sklep potrdili.

Med sejo sta demokristjanska svetovalca Stopper in Coloni predložila županu pismeno vprašanje, v katerem ga vprašujeta, ali se mu ne zdi primerno, da bi v Trstu imenovali dve ulici odnosno dva trga po pokojnem papežu Janezu XXIII. in po pokojnem predsedniku ZDA J. Kennedyju.

6. decembra seja pokrajinskega sveta

Pokrajinska uprava sporoča, da se bo pokrajinski svet sestal 6. decembra ob 18. uri. Na dnevnem redu je precej sklepov upravnega značaja, med katerimi je tudi sklep, ki določa povišanje pokojnin pokrajinskim uslužbencem, sklep o stroških za dietično hrano šolarjem v repentaborski občini za leto 1964 in sklepa o pravilniku neučnega osebja v slovenskem znanstvenem liceju in na slovenski trgovski akademiji.

JUTRI V ULICI ZONTA

Razprava o pomorstvu na pobudo CGIL

Nova delavska zbornica CGIL priredi jutri 1. decembra ob 9.30 v dvorani patronata INCA v Ul. Zonta 2-I. predavanje z debato o temi: «Nujnost vsedržavne pomorske politike, v okviru katere se bodo reševala vprašanja pristanišča, prometa in tržaških ladjedelnic».

Uvodno poročilo bo imel odgovorni tajnik Nove delavske zbornice CGIL Arturo Calabria, predsedoval pa bo pomožni tajnik zbornice Albino Gerli. Prireditelji so povabili poslance in senatorje iz dežele, oblasti iz Trsta in s področja, predstavnike gospodarskih in sindikalnih ustanov, ki jih zanima to vprašanje, ter predstavnike demokratičnih političnih strank.

Uspela stavka v tovarnah žarnic

Včeraj je bila tudi v Trstu 24-urna stavka delavcev, ki so zaposleni v tovarnah žarnic, elektronk, svetlobnih cevi itd. Stavko so napovedale sindikalne organizacije v vsedržavnem obsegu, ker so se zaradi nepopustljivosti delodajalcev razbila pogajanja v zvezi z delavskimi zahtevami. Delavci so zahtevali apliciranje novih nalog, nova sorazmerja med plačami raznih kategorij, priznanje dela na akord in proizvodno nagrado. Delodajalci pa so pristali v celoti le na 7 do 8 odstotkov poviška upoštevajoč vse te zahteve. V Trstu se je udeležilo stavke 100 odstotkov delavcev. V tej industriji jih je zaposlenih nekaj čez 200.

Vladni generalni komisar dr. Mazza s soprogo (zgoraj) in župan dr. Franzil (spodaj) v razgovoru z generalnim konzulom SFRJ Rudijem Janhubo med sprejemom na generalnem konzulatu ob dnevu jugoslovanske republike

PO NAČELNEM OKVIRNEM POLITIČNEM SPORAZUMU

V ponedeljek in v sredo sestanka o konkretnih vprašanjih levega centra

Na prvem sestanku se bodo sestali župan in načelniki štirih skupin v občinskem svetu, na drugem pa tajništva KD, PSI, PSDI in PRI

Poročali smo že o zaključku prve faze pogajanj za ustvarjanje levega centra na našem področju. Nekaj pred polnočjo so namreč v četrtek štirje tajniki strank parafirali načelni, okvirni politični sporazum. Sedaj se bodo pogajanja nadaljevala in to po dveh tirih.

V ponedeljek se bodo sestali župan in načelniki štirih skupin občinskega sveta ter pričeli razpravo o upravnih vprašanjih ter predvsem o davčni politiki, občinski politiki gradnje stanovanj, zdravstvu, občinskih podjetjih in podobnem.

V sredo pa se bodo ponovno sestala tajništva KD, PSDI, PRI in PSI, in nadaljevala razgovor o posameznih najvažnejših političnih in gospodarskih vprašanjih, ki ne spadajo neposredno v okvir pokrajinske in občinske uprave.

Gre za proučitev bistvenih vprašanj, ki zanimajo tržaško prebivalstvo in to predvsem gospodarskih vprašanj. Tako bodo na dnevni red prišla vprašanja pomorstva, pristanišča, prometa, industrije, zaposlitve itd. in stališče strank do teh vprašanj. Pri tem pa je še zlasti važen način reševanja teh vprašanj, stikov z lokalnimi poslanci, parlamentom, odnosov do vlade in podobno, glede česar obstajajo dokaj različna mnenja.

Končno spada v okvir razgovorov štirih tajništev tudi preureditev občinskega in pokrajinskega odbora. O tem uradno še ni bilo govora, vendar ni dvoma, da bo ostal Franzil še nadalje župan, medtem ko je mesto podžupana sporno in obstaja še nadalje kandidatura republikanca Cumbata, socialdemokrati pa bi radi zasedli to mesto s prof. Lonzo.

Že na dosedanjih pogajanjih je logično bilo tudi govora o slovenski manjšini, saj gre za eno izmed ključnih nerešenih vprašanj. V tem okviru ni bilo govora o mednarodnih obveznostih, ki ne spadajo v okvir lokalnih sporazumov, temveč o zaščiti kulturnih potreb, uveljavitvi demokratične metode in odstranjevanju razlogov za medsebojna trenja. Govora je bilo o zametavanju vsake ostaline nacionalističnih pozicij in rasistične mentalitete, kot tudi o nujnosti, da se med državljani ne delajo diskriminacije.

Slovenski oktet je na poti iz ZDA potoval skozi Trst

Včeraj dopoldne so prispeli iz Genove v Trst člani Slovenskega okteta, ki so se po šestdedenski turneji po ZDA vrnili v Evropo s transatlantikom «Cristoforo Colombo». Vse kaže, da jih bomo imeli tudi mi v najkrajšem času v gosteh in bomo torej v našem listu v prihodnjih dneh še kaj o njih čitali. Za danes pa izražamo svoje veselje ob njihovem uspehu ter iskreno željo, da se res kmalu vidimo na koncertu v Trstu!

Praznik vina jutri v Čamporah

Jutri ob 16. uri sei se začne v prostorih kulturnega krožka «Alma Vivoda» v Čamporah praznik vina z razstavo letošnjega vinskega pridelka s tega področja. Najboljša vina bodo nagradili. Igrala bo domača godba na pihala.

OBČNI ZBOR BOLNIŠKE BLAGAJNE OBRTNIKOV

Uvedba novega načina plačevanja prispevkov

Delegati so odobrili proračun za leto 1964

V nedeljo je bil redni letni občni zbor pokrajinske bolniške blagajne obrtnikov v Trstu. Na njem so proučili in odobrili proračun za leto 1964 ter novi način porazdelitve dopolnilnega prispevka v breme obrtnikov.

Predsednik bolniške blagajne Ottavio Mazzaroli je podal dolgo in izčrpno poročilo, v katerem je najprej razčlenil proračunske postavke s posebnim poudarkom na vedno večjih izdatkih, na katere bo blagajna morala v letu 1964, da zagotovi zdravstveno oskrbo, ki je predpisana po zakonu. Ti izdatki so še toliko večji, ker se obrtniki zelo pogostoma obračajo na blagajno za zdravstveno pomoč in je zato glede tega tržaška blagajna prva v vsej državi. Zato je nastalo zanjo vprašanje, kje najti potrebna sredstva za kritje tako velikih izdatkov.

Redno in skrbno upravljanje blagajne dopušča, da bodo tudi za prihodnje leto ohranili nespremenjen redni prispevek, ki ga mora plačati posamezni zavarovanec. Ta dohodek blagajne je ostal že pet let nespremenjen, čeprav se je vse podražilo zaradi stalnega višanja cen.

Čeprav uživa tržaška bolniška blagajna najvišjo vsoto podpore iz sklada vsedržavne solidarnosti, ki jo pošiljajo iz Rima za kritje proračunov blagajn po pokrajinah, je potreben nadaljnji dopolnilni prispevek obrtnikov, ki so vpisani v blagajno in ki morajo po zakonu nositi breme večjih stroškov za zdravstveno oskrbo. Zaradi tega so na občnem zboru proučili predlog spremembe sedanjega načina plačevanja prispevkov. To spremembo je zagovarjala in odobrila vsedržavna zveza bolniških blagajn obrtnikov v Rimu in jo izrecno predvidevajo sedanji zakoni. Z novim sistemom ne bodo več naložili posameznim članom plačila dopolnilnega prispevka kot doslej, marveč ga bodo naložili podjetjem, pri čemer bodo upoštevali njihovo gospodarsko stanje in tudi teritorialni kriteriji. To pojde v korist obrtniških podjetij v okoliških občinah upoštevajoč večje stroške, ki jih imajo zavarovanci pri uživanju zdravstvene oskrbe, ki je vsa osredotočena v Trstu.

Na občnem zboru so sklenili, da bodo šli na roke tudi vdovam, ki nadaljujejo dejavnost z obrtniškimi podjetji umrlih mož in katerih podjetja niso posebno gospodarsko trdna. Tem vdovam bodo še ponovno znižali prispevek.

Ta novi način plačevanja prispevkov, ki bo popolnoma nadomestil sedanjega, je bolj v skladu z zakonom, ker predvideva razlikovanje med obrtniškimi podjetji na podlagi dohodkov od dela, ki se upoštevajo pri naloganju davkov. Prispevke bodo določili v stalni višini ne glede na število svojcev, ki so v breme lastniku obrtniškega podjetja. Na ta način bodo dosegli pravičnejšo porazdelitev bremen, kar pričakujejo vsi.

Govor predsednika so pozdravili udeleženci občnega zbora s ploskanjem. Za njim je spregovoril ravnatelj dr. Cechet, ki je orisal proračun, katerega so nato soglasno odobrili. Med razpravo so spregovorili delegati Simeone Di Stefano, Purini, Benevenia, Chiarato, Zuliani, Favaretto, Valmarin in Suban.

V Ul. Battisti je podrl pešca

Na začetku Ul. Battisti pri kinu Fenice je sinoči 73-letni upokojenec Giuseppe Campanella iz Ul. Rapicio 4 prečkal cesto. Tedaj je z avtom TS 52967 privozil 40-letni Angelo Spano iz Ul. dell'Eremo 203, ki je prepozno opazil Campanello ter ga podrl. Spano je ponesrečencu priskočil na pomoč ter ga s svojim avtom prepeljal v bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek zaradi udarca po levem stegnu in verjetnega zloma leve stegnenice. Zdraviti se bo moral tri mesece.

● **Kvestura obvešča, da se bodo s 1. decembrom uradi komisariata v Barkovljah preselili s sedanjega začasnega sedeža na Trgu Dalmazia na sedež v Miramarskem drevoredu 179, telefon 37435 in 28207.**

Gledališča

VERDI

Danes za red A v parterju in ložah ter za red B na galerijah in stojiščih prva predstava opere «Adriana Lecouvreur» Francesca Cilee. Dirigent Gianfranco Rivoli. V glavnih vlogah bodo nastopili Magda Olivero, Irene Companez, Juan Oncina, Glauco Scarlini, Otello Borgonovo, Silvio Maionica. Zborovodja Giorgio Kirschner.

Jutri ob 16. uri zadnja predstava treh enodejank.

Pri gledališki blagajni se nadaljuje prodaja vstopnic.

TEATRO STABILE

Danes ob 20,30 v Avditoriju 14, predstava komedije «Prevarani» izven abonmaja. Režija Fulvio Tolusso. Cene: parter sektor A 1200 lir, parter sektor B 700 lir, balkon 300 lir.

Rezervacija in prodaja vstopnic v Paraži Protti (tel. 36-372).

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo «Prosek-Kontovel» priredi v nedeljo 1. decembra od 11. do 19. ure razstavo slovenske knjige v društvenih prostorih. Vstop prost.

PROSVETNO DRUSTVO «OPČINE»

DANES 30. novembra 1963 ob 20.30 v prosvetnem domu na OPČINAH

premiera
Bertolt Brecht:
DOBRI ČLOVEK IZ SEČUANA
Prevedel Janko Moder
Pesmi uglasbil Ubald Vrabec
Glasbena oprema dr. Gojmir Demšar
Pri klavirju Saša Gorupova
Režija Drago Gorup

Nastopajo: S. Baisova, B. Čuk-Sosičeva, P. Čuk, D. Gorup, I. Hrovatin, S. Hrovatin, M. Kapelj, P. Kramarjeva, A. Simčeva, A. Sosičeva, T. Sosič, A. Škerlavaj, J. Šuligojeva, L. Terčonova, K. Tavčer, D. Vremec, V. Wilhelm, A. Škerlavaj, P. Škerlavaj.

Scenarij:
P. Škerlavaj in Vasja Gulič
Šepetalka: S. Hrovatinova

Ponovitev v nedeljo, 1. decembra 1963 ob 16.30 v prosvetnem domu na Opčinah.

Slovenska prosvetna zveza vabi na
FOLKLORNI VEČER
ki bo **danes 30.** novembra ob 20.30 v občinski telovadnici v **MILJAH; jutri, 1.** decembra 1963 ob 16. uri v Ljudskem domu v **SV. KRIŽU; jutri, 1.** decembra ob 20.30 v dvorani na stadionu **«PRVI MAJ»**, Vrdelska cesta 7.

Gostuje 43 članov ansambla
TAMBURICA
iz ZAGREBA

Vstopnina 300 lir, dijaki 150 lir

Prodaja vstopnic eno uro pred začetkom pri blagajni dvorane.

priredi v torek, 3. decembra ob 21. uri v Gregorčičevi dvorani v Ulici Geppa

VEČER SLOVENSKE KNJIGE

ob izidu Jadranskega koledarja in knjig Prešernove družbe za l. 1964.

Knjige bodo predstavili strokovni recenzenti.

Sledil bo pogovor o slovenski knjigi v zamejstvu.

Vabljeni zlasti književniki, publicisti in vsi ljubitelji slovenske knjige.

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Redni sestanek bo v nedeljo, 1. decembra od 10. do 12. ure v Ulici Montecchi 6.

Kino

Nazionale 13,30, 17,30, 21,30 «Lawrence d'Arabia». Technicolor. Alec Guinness, Anthony Quinn, Jose Ferrer. Film sedmih Oskarjev.
Arcobaleno 16,00 «Bastogne», Van Jonson, Riccardo Montalban.
Excelsior 15,30 «Gli onorevoli». Totò, Peppino De Filippo, Franca Valeri, Walter Chiari, Gino Cervi.
Fenice 16,00 «Mondo nudo». Eastmancolor. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16,00 «Mondo di notte N° 3». Technicolor. Prepovedano mladini.
Supercinema 16,00 «Sventole, manette e femmine». Eddie Constantine.
Alabarda 15,30 «PT 109 posto di combattimento». Technicolor. Clif Robertson.
Filodrammatico 16,30 «Le monachine». Catherine Spaak, Sylva Koscina.
Aurora 16,00 «Bionde, rosse e brune».
Cristallo 16,30 «I cinque volti dell'assassino». Tony Curtis, Kirk Douglas, Burt Lancaster, Robert Mitchun, Frank Sinatra.
Capitol 16,00 «Il successo». Vittorio Gassman.
Garibaldi 16,00 «Le quattro giornate di Napoli».
Massimo 16,30 «Sansone contro i pirati». Technicolor. Kirk Morris, Margaret Lee.
Impero 16,30, 19,00, 21,45 «Una fidanzata per papà».
Moderno 16,30, 22,00 Cece Doria, Flora Haris in Sabrina Nava v reviji «Aughi». Na platnu «Caccia all'uomo». Eleonora Rossi Drago.
Astoria 16,30 «Storia cinese». Technicolor. William Holden.
Astra 16,00 «Il granduca e mister Pimm».
Vittorio Veneto 15,00 «Il buio oltre la siepe». Gregory Peck.
Abbazia 16,00 «100 ragazze e un marinaio». Technicolor. Elwis Presley in njegove pesmi.
Marconi 16,00 «Caterina di Russia». Hildegarde Neff. V barvah.
Ideale 16,00 «Il sole nella stanza». Sandra Dee. Technicolor.
Skedenj 16,00 «La donna nel mondo». Technicolor. Prepovedano mladini.

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 30. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film Gualtiera Jacopettija:

La donna nel mondo

(Ženska na svetu)

Prepovedano mladini pod 18. letom

DANES V MILJAH, JUTRI V KRIŽU IN NA STADIONU «PRVI MAJ»

Zagrebški ansambel «Tamburica» je včeraj prispel v naše mesto

Naš razgovor s tajnikom društva - Doslej 664 koncertov - Vabila na gostovanja v ZDA in SZ - Že včeraj so nastopili v tržaškem radiu

Včeraj je prispel v Trst ansambel «Tamburica» iz Zagreba, ki bo nastopil nocoj v Miljah, jutri popoldne v Križu, zvečer pa v dvorani na stadionu «Prvi maj». To turnejo zagrebških gostov je organizirala Prosvetna zveza v Trstu skupno z radiom Trst.

Pri tajniku ansambla Ivici Novaku smo se pozanimali o delu tega uglednega ansambla. Tajnik nam je na naša vprašanja z veseljem odgovarjal.

Od kdaj obstaja vaše društvo?

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1950. Prvo pomoč za njegovo delovanje je nudilo podjetje «Zagrebačka pivovara» v Zagrebu, ki je prevzelo pokroviteljstvo nad društvom. S podeljevanjem pomoči društvu je seveda imelo korist tudi podjetje samo, saj je ansambel predstavljal zanj odlično reklamo.

Kakšne pomembnejše uspehe ste dosegli doslej?

Že po enem letu obstoja smo bili najboljši tamburaški ansambel mesta Zagreba, nato pa smo vsako leto osvajali naslov najboljšega ansambla Hrvaške. Od leta 1958, imamo tudi naslov najboljšega ansambla te vrste v Jugoslaviji.

Koliko imate že za seboj javnih koncertov?

Skupno do danes 664!

Ali ste že nastopili v drugih državah?

Doslej smo nekajkrat nastopili v mestih Zahodne Nemčije in Avstrije. Prav v teh dneh smo dobili povabilo za 14-dnevno gostovanje v Franciji. Razgovarjamo se tudi za gostovanje v ZDA. Če upoštevamo tudi ponudbe, ki smo jih dobili za gostovanje v Sovjetski zvezi in v Kanadi, potem lahko brez dvoma trdimo, da vlada za naš nasambel veliko zanimanje.

Ali so vaši člani profesionalci?

Ne! Vsi člani delajo v ansamblu kot amaterji. Vsi imajo svoj poklic, s katerim se aktivno ukvarjajo. Kljub temu pa je zahodnonemški tisk po našem gostovanju v svojih kritikah zapisal, da je naš ansambel na evropskem nivoju.

Koliko članov imate?

Skupno imamo 50 članov. Povrhu imamo še mladinski ansambel, v katerem se vzgajajo naši nasledniki!

Zagrebški gostje, so že včeraj nastopili za RAI z dvema oddajama, katerih programa sta obsegala 22 skladb in narodnih pesmi. Gostje so bili s sprejemom v Trstu zelo zadovoljni in so nas naprosili, naj v njihovem imenu izrečemo gostiteljem njihovo hvaležnost v upanju, da bodo lahko tudi oni čim prej sprejeli v Zagrebu v goste kakšno tržaško kulturno skupino.

Ženska pod avtom na Istrski ulici

S pridržano prognozo so včeraj sprejeli na prvi kirurški oddelek bolnišnice, kamor so jo prepeljali z avtom RK, 78-letno Amalijo Čok vd. Bianchi iz Ul. dell'Abro 9, ki je malo prej postala žrtev prometne nesreče. Čokova je pri hišni št. 59 hotela prečkati Ulico dell'Istria, ko je privozil z avtom TS 56756 26-letni Giorgio Ive iz Ul. Giuliani 48, ki je bil namenjen v Ul. Baiamonti. Ive je zavrl avto, vendar mu ni uspelo izogniti se Čokovi in jo je podrl. Pri padcu se je Čokova ranila po čelu, prsih in jeziku. Njeno zdravstveno stanje je bilo zelo resno in so jo nujno odpeljali z rešilnim avtom. Bila je v nezavestnem stanju in je začasno izgubila spomin.

Praznovanje 29. nov. na obmejnih blokih

Včeraj dopoldne so svečano proslavili 29. november, dan jugoslovanske republike, tudi na obmejnem bloku pri Fernetičih, kjer so jugoslovanski obmejni organi imeli po že ustaljenem običaju v gosteh svoje italijanske kolege. Sprejema, ki je bil v restavraciji v Lipici, so se z jugoslovanske strani udeležili med drugimi načelnik sežanskega sektorja obmejnega poverjeništva F. Matina, šef bloka Stanko Telič ter predstavnika carinskega ravnateljstva Bulajić in Belanović. Italijanske obmejne organe so zastopali načelnik tržaškega sektorja obmejne policije dr. Pettarino, predstavnik carinskega ravnateljstva dr. Cicognani in kap. finančne straže dr. Margiotta, prisotni pa so bili še nekateri funkcionarji organov javne varnosti, finančnih straž, carine ter šefa blokov Fernetiči in Opčine. Italijanske goste sta na jugoslovanski strani bloka sprejela načelnik F. Matina in šef bloka Telič.

Med zakusko v Lipici so v svojih zdravicah tako italijanski kot jugoslovanski obmejni predstavniki poudarili prijateljsko vzdušje na meji, ki prihaja do izraza zlasti pri vsakodnevnih medsebojnih poslovnih stikih, dr. Pattarino in dr. Cicognani pa sta svojim jugoslovanskim kolegom še posebej čestitala k državnemu prazniku.

Po zakuski so si italijanski gostje v družbi s svojimi jugoslovanskimi kolegi ogledali svetovno znano lipiško kobilarno in se končno razšli z najlepšimi vtisi na to srečanje.

Podoben sprejem za italijanske kolege so jugoslovanski obmejni organi priredili tudi na bloku pri Škofijah, kjer je italijanskim gostom izrekel dobrodošlico šef bloka Vojko Fodulović. Tudi tukaj so predstavniki italijanskih obmejnih organov čestitali jugoslovanskim k državnemu prazniku in se nato zadržali s svojimi jugoslovanskimi kolegi na prisrčni zakuski.

SEJA UPRAVNEGA SVETA POKRAJINSKE TURISTIČNE USTANOVE

Tudi letos je naraslo število domačih in tujih turistov

Le odstotek naraščanja v primerjavi z lani se je malce skrčil - Ustanova bo zlasti okrepila propagandno dejavnost - Odobritev proračuna

Včeraj se je sestal upravni svet Pokrajinske turistične ustanove. Predsedoval je odv. Ugo Volli, navzoča pa sta bila med drugimi ravnatelj dr. Doro Rinaldini in ravnatelj oddelka ministrstva za turizem dr. Giandolini.

Takoj v začetku seje je predsednik Volli dejal, da je treba določene sodbe o domnevnem skrčenju turističnega prometa prikrojiti dejanskemu stanju, kajti število turistov in nočitev se ni zmanjšalo, pač pase je znižal odstotek porasta v primeri s prejšnjimi leti. Zato se ni treba ob tem pojavu prestrašiti, marveč je treba proučiti najbolj primerne ukrepe, da se vzpostavi prejšnji tempo naraščanja števila turistov zlasti iz inozemstva. Te potrebe sta se zavedla tudi ministrstvo za turizem in vlada, ki sta pripravila zakonski načrt, po katerem bodo dali pokrajinskim turističnim ustanovam na razpolago več sredstev za turistično propagando in razne prireditve, ki naj bi privabljale turiste.

Skrčenje odstotka naraščanja turističnega prometa so ugotovili tudi v Trstu. Absolutne številke kažejo porast, saj se je v prvih 10 mesecih število prihodov turistov zvišalo od 205.349 na 226 tisoč 869, to je kar za 21.520 v primerjavi z istim obdobjem lani. Leta 1962 se je število prihodov v primerjavi s 1961 povečalo za 10.9 odstotka, letos v primerjavi z lani pa za 10.5 odstotka. Nekoliko večje je bilo skrčenje odstotka pri porastu nočitev. Leta 1961 jih je bilo 405.840, lani 465.277, letos 507.605. Med leti 1961 in 1962 se je število nočitev povečalo za 14.6 odstotka, med leti 1962 in 1963 pa samo za 9.1 odstotka. Kar se tiče domačih turistov se je odstotek naraščanja skrčil, medtem ko se je odstotek naraščanja nočitev povečal. Za tujce pa se je zgodilo ravno obratno.

To skrčenje odstotkov porasta števila turistov in nočitev pa je nekaj razumljivega, če pomislimo, da je prišlo letos na počitnice v Italijo okrog 20 milijonov tujcev. Turistični obrati so bili namreč kar zasičeni. V nekaterih drugih državah je letos res močno narasel odstotek prihodov turistov, toda pri tem je treba upoštevati, da se ta odstotek računa na nekaj sto tisoč turistov. Predsednik je poudaril, da je predvsem važno, da se je tudi letos število turistov in nočitev povečalo, čeprav v manjšem obsegu kot lani.

Nato je dejal, da bo Pokrajinska turistična ustanova povečane prispevke ministrstva porabila za okrepitev turistične propagande, da še bolj seznani svet s Trstom in okolico, pri čemer bo delala na lastno roko in skupno z drugimi ustanovami kot doslej. Ustanova pa se ne bo omejevala le na propagando. Med drugim bo zahtevala, da se izboljšajo letalske in cestne zveze s Trstom.

Poleg važnih vprašanj pa so še razne drobne stvari, ki tudi vplivajo na dotok turistov in njih razpoloženje, kot na primer cene v gostinskih obratih, čistoča cest in lokalov, cestni napisi, vzdrževanje stez za sprehode, ropot itd. Vse to lahko vpliva na turiste. Nato je predsednik poročal o udeležbi ustanove na raznih avstrijskih velesejmih, na italijanskem tednu» v Berlinu, na propagandni turneji na Danskem itd. Omenil je tudi otvoritev jamarskega muzeja pri Briščikih.

Zatem je upravni svet sprejel vrsto upravnih sklepov, uvrstil novi hotel v Grljanu v prvo kategorijo, proučil proračun za leto 1964, prilagoditev proračuna za leto 1963 in poročilo o delovanju ustanove ter vse odobril. Prav ako je pripravil program za prihodnjo dejavnost. V letu 1964 bo ustanova tudi opremila «dom tujcev» v Sesljanu. Nadalje bo posredovala, da se izboljšajo turistične naprave v mestu in okolici. Pri tem bo posvečala mnogo pažnje tudi kraškim vasem, ki se morajo bolj aktivno vključiti v napredek turizma.

Darovi in prispevki

Ob drugi obletnici smrti Franca Birse, daruje družina 2.000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Franca Birse, daruje Grozdana 500 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Viktorju Skofu daruje Janko Gerdol 2.000 lir za Dijaško Matico.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 29. novembra 1963 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 9 oseb.

Umrli so: 67-letna Maria Stepancich por. Pecchiari, 84-letni Isidoro Zigiotti, 84-letni Alessandro Basile, 69-letna Maria Stoch vd. Falt, 82-letna Giuseppina Barich por. Vorisi, 67-letna Gemma Corradini, 66-letna Lucia Mauro, 80-letna Maria Pachor, 73-letna Maria Cociancich vd. Pagan.

NOCNA SLUŽBA LEKARN

INAM Al Cedro, Trg Oberdan 2; Picciola, Ul. Oriani 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Serravallo, Trg Cavana 1; G. Papo, Ul. Felluga 46.

MAGAZZINI
TOLENTINO
Via XXX Ottobre št. 5
BOGATA ZALOGA SEZONSKEGA BLAGA ZA VSE OKUSE PO KONKURENČNIH CENAH.
OBIŠČITE NAS!

IZREDNA PRILIKA! **Teden naše knjige od 2. do 7. decembra 1963**
POPUST do 50% pri vseh slovenskih knjigah, razen šolskih
TRŽAŠKA KNJIGARNA
TRST - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Javni tožilec zahteval za Mescio oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov

Razsodba bo verjetno izrečena po današnjem zasedanju sodišča

Na včerajšnji obravnavi proti carinskemu inšpektorju Mescii, ki je obtožen, da je 5. aprila letos škušal ukrasti v uradu ACI na bloku pri Pesku nekaj desettisočakov, a še prej, da se je polastil 584.810 lir, je javni tožilec dr. Corsi zahteval naj sodniki oprostijo obtoženca zaradi pomanjkanja dokazov. Še preden pojasnimo tožilčevo tezo, naj opišemo na kratko dogodke, ki so Mescio pripeljali pred kazenske sodnike.

Giuseppe Mascia, ki je po rodu iz Campobassa, je opravljal dlje časa službo carinskega inšpektorja na bloku pri Pesku. Prejemal je sicer dokaj lepo plačo (okoli 200.000 lir mesečno), toda večkrat je bil v denarnih stiskah, tako, da se je zatekel tudi k upravniku urada ACI, ki je v istem poslopju carinarnice. Cesare Ciluzio mu je nekoč posodil nekaj čez 100.000 lir. Mescia je vedno trdil, da je izposojeni denar vrnil v dveh obrokih, Ciluzio pa pravi, da mu je še vedno dolžan nekaj čez 50.000 lir. Z druge strani pa se je med obravnavo zvedelo, da tudi Ciluzio ni plaval v velikem izobilju, posebno če se upošteva, da je kupil stanovanje, ki ga je stalo skoraj 4 milijone lir.

Ciluzio je nastopil na obravnavi kot priča. Povedal je, da je v decembru lani opazil, da je izginila iz predala pisalne mize večja vsota denarja. Tatvina se je potem ponovila še enkrat v januarju letos. Tedaj je zaupal svoje odkritje Cirilu Florjančiču, ki je tudi uslužbenec ustanove ACI. Dogovorila sta se, da bosta krila primanjkljaj z lastnimi sredstvi, toda zastavila bosta vse sile, da predrznega tatu izsledita. Med drugim sta sklenila, da bosta zamenjala pisalno mizo z enim predalom, ki se ni zaklepal, z novo, ki bi bila opremljena s ključavnico.

Razmere v carinarnici na Pesku so bile precej čudne. Kot smo že dejali, so bili uradi ACI in carinarnice v istem poslopju. Čez dan se je večkrat zgodilo, da je upravnik ACI odšel za pol ure in je v tem primeru prosil kakega carinskega inšpektorja, da je poskrbel za opravljanje tekočih poslov, kot pobiranje pristojbin za promet s tujimi vozili v Italiji, prodajanje bencinskih bonov itd. Lahko rečemo, da je torej v carinarnici vladalo zelo domače vzdušje ter zato ni bilo nič čudno, če so carinski inšpektorji posedali v uradu ACI. V začetku aprila pa sta Ciluzio in Florjančič sklenila, da nastavita neznanemu uzmoviču past. Desettisočlirske bankovce sta spravila v sveženj, potem ko sta si zapisala serijske številke. Ciluzio je šel v carinarnico telefonirat a Florjančič se je postavil na prežo. In res je Mescia vstopil v prazni urad ter se približal pisalni mizi. Florjančič je pozneje trdil, da je videl inšpektorja z dvemi ali tremi bankovci v roki. Dši pa se, da ta trditev ne odgovarja resnici ter da jo je Florjančič dal brez premisleka v trenutku, ko je bil ves iz sebe. Poznejša preiskava je namreč pokazala, da so bili vsi bankovci v sveženju, ki je bil prevezan z gumijasto vrvico. Ali bi Mescia res utegnil spraviti bankovce nazaj v sveženj v trenutku, ko je spoznal, da so ga opazili? Ta domneva je zelo čudna in v resnici ji včeraj ni verjel niti javni tožilec.

Res pa je tudi, da je bil Mescia zelo neroden pri svojih izjavah. V prvem trenutku se je izgovarjal, da je hotel zamenjati svoj desettisočlirski bankovec, pozneje pa je rekel, da je hotel zapreti predal. Te neskladne trditve niso napravile dobrega vtisa, temveč so napotile preiskovalne organe na misel, da je Mescia res hotel krasti. Naj bo tako ali drugače, Mescio so spravili v koronejske zapore ter ga prijavili sodišču. Obtoženec pa je imel srečo, ker so ga izpustili na začasno svobodo. Obravnava se je začela že v septembru letos ter se je nadaljevala v prvih dneh tekočega meseca. Včeraj so nastopile še zadnje priče. Med njimi je bil tudi podjetnik, ki je prodal Ciluziu stanovanje. Nastopila je tudi carinska uslužbenka Celestina Sammaritano. Vendar pa ta nova pričevanja niso bolje pojasnila vseh okoliščin tega dogodka.

Po zaključitvi dokaznega postopka je spregovoril odv. Poillucci, ki zastopa koristi ACI. Poillucci je dejal, da je trdno prepričan o krivdi Mescie. Najboljši dokaz za to pa so obtoženčeve neskladne in protislovne izjave. Zato je zastopnik ACI zahteval naj sodniki spoznajo Mescio za krivega. Poleg tega bi moral seveda prizadeti poravnati škodo (prišteti bi moral še ustrezne obresti) ter plačati zastopniku zasebne stranke 180.000 lir.

Rekli smo že, da je javni tožilec zahteval, naj Mescio oprostijo zaradi pomanjkanja dokazov. To svoje zahtevo je dr. Corsi opiral na dejstvo, da ne obstaja nikakršen neizpodbiten dokaz, da je Mescia res segel v predal, da bi kradel. Z druge strani pa je tudi res, da so bile obtoženčeve izjave sumljive. Toda po tožilčevem mnenju je treba upoštevati tudi dejstvo, da je že več mesecev prihajalo do tatvin, toda nihče se ni zanimal, da bi javil zadevo pristojnim organom.

Mesciova branilca Amodeo in Colito ciljata seveda še dlje. Od sodišča hočeta doseči popolno oprostitev. Te teze je včeraj izrekel odv. Amodeo, ki je trdil, da sploh ne obstaja noben dokaz o obtoženčevi krivdi. Vse kar so trdile prizadete priče, je izvito iz trte, čeprav gre za ljudi, ki so v dobri veri. Tudi neskladnost dveh zaporednih Mesciovih izjav glede svoje prisotnosti v uradu ACI, nima nobene podlage. Mescia je podal dve različni izjavi v trenutni zmedenosti. Obtožba, da je hotel krasti, ga je tako zbegala, da sploh ni vedel kaj govori. V tej zvezi je odv. Amodeo opisal neki dogodek, ki se je pripetil njemu samemu pred 10 leti. Da ne bi povozil neke deklice, jo je odstranil z roko. Neki moški ga je tedaj trdno zgrabil za ovratnik ter ga obdolžil, da je imel umazane namene. Čeprav je bila obtožba nesmiselna, je dejal zagovornik, sem storil edino pametno stvar, ki sem jo lahko napravil v tistih okoliščinah: zbežal sem.

Spričo vsega je odv. Amodeo zahteval naj sodniki oprostijo Mescio, kei tatvine ni zagrešil. Danes bo nastopil še drugi obtoženčev zagovornik in nato bodo sodniki odšli na posvetovanje

V p. d. «Slavko Škamperle»

Lepote našega Krasa v besedi in sliki

Zdi se, da je ta naš Kras tako pust in kamnit in vendar skriva v sebi prečudovite lepote, le da jih ne znamo opaziti, ne znamo jih občudovati, ker drvimo mimo prekrasnih kraških idil, o katerih niti ne slutimo, da obstajajo od Vrhnike do Vipave preko Planine in Postojne. Rakovega Skocjana in Pivke). O lepotah našega Krasa je sinoči predaval v Prosvetnem društvu «S. Škamperle» pri Sv. Ivanu prof. Franc Habe, ravnatelj zavoda za raziskovanje Krasa v Postojni, ki je z vrsto prelepih barvnih diapozitivov prikazal stotere idilične skrite kotičke na površju in v prelepih votlinah naših jam, katerih je samo na Slovenskem preko 3000. Z izčrpno razlago geološke in morfološke strukture Krasa, z nadvse poučnim orisom kraških pojavov ter nastanka jamskih tvorb in z opisom turističnih vrednot ter še popolnoma neizkoriščenih lepot je predavatelj dobesedno očaral številne prisotne. Prof. Habe je prikazal nekaj čudovitih barvnih posnetkov iz Križne jame in Biserenice, da so prisotni kar ostrmeli. Izčrpno Habetovo predavanje, v katero je vključil celo jamsko zoologijo, je prispevalo k boljšemu poznavanju našega prelepega Krasa. In še vabilo vsem, ki hočejo od bliže spoznati in ceniti te lepote, naj obiščejo kraje in naj spoštujejo te naravne lepote, ki so nastajale v dolgih geoloških dobah. Pomisliti je treba samo to, da je potrebno od 5 do 12 tisoč let, da se stvori kapnik, ki je le meter dolg.

Lepo število poslušalcev je predavatelja nagradilo s toplim priznanjem za res prekrasen večer.

Federacija socialistične mladine (filmski odsek) vabi vse ljubitelje filmske umetnosti na predavanje filmskega kritika Maria Canelle o temi «Problemi filmskega izražanja», ki bo danes, 30. novembra, ob 19. uri na sedežu v Ul. Mazzini 32. Vstop je prost.

Goriško-beneški dnevnik

DANES POPOLDNE SE ZAČNE ANDREJEV SEJEM

Za dober teden se je Gorica spremenila v veliko zabavišče

Od 15. do 17. ure bodo odprli razstave industrije in obrtništva, knjig, znamk, poljedelskih strojev in vina

Danes popoldne bodo predstavniki oblasti odprli številne razstave letošnjega Andrejevega sejma. Najprej bodo odprli razstavo industrije in obrtništva, ki bo na ogled občinstvu do 6. decembra v prostorih telovadnega društva Ginnastica Goriziana. To razstavo bodo odprli ob 15. uri. Od tod bodo zastopniki oblasti in povabljenci odšli v dvorano Petrarca (bivši Trgovski dom), kjer bodo ob 15.45 prisostvovali otvoritvi razstave knjig, ki sta jo uredili vladna in mestna knjižnica. Ob 16.15 pa bodo prisostvovali otvoritvi filatelistične razstave v sejni dvorani občinskega sveta v Ul. Crispi. Razstavo kmetijskih strojev na izvoznem trgu v Ul. Boccaccio bodo otvorili ob 16.30, vinsko razstavo, ki bo na pokritem trgu (ribarnica), pa ob 17. uri. Vse razstave, razen razstav knjig ter industrije in obrtništva, bodo na ogled občinstvu samo jutri, v nedeljo in ponedeljek.

Včeraj so obrtniki, ki jih je nekaj nad 40, kateri so se odzvali povabilu, pripeljali svoje izdelke v okusno pripravljeno razstavišče v veliki dvorani telovadnega društva. Arhitekt Riavis je že lansko leto izdelal zelo dobro zamišljeno leseno ohišje za razstavljeno blago. V starj telovadnici je industrijski sektor, ki ni komercialnega značaja, ampak samo neke vrste prikaz proizvodnih sposobnosti naše pokrajine. CRDA je razstavila nekaj ladijskih modelov, SAFOG moderno statev itd.

Lastniki zabavišč so včeraj ves dan sestavljali naprave, ki bodo teden dni, pa tudi več, predstavljale pomembno atrakcijo za številne prebivalce Gorice in naše pokrajine, kakor tudi sosednega jugoslovanskega področja.

Včeraj so se pojavili na občinskih oglasnih deskah veliki lepaki pevskega zbora «Seghizzi», ki prireja mednarodno tekmovanje pevskih zborov. Zelo razveselilo nas je dejstvo, da so prireditelji napisali na lepakih imena nastopajočih slovenskih zborov v pravilni slovenski obliki s strešicami. Nedvomno bo tudi udeležba pripadnikov slovenske manjšine na teh koncertih 7. in 8. decembra zelo velika, ker se jim bo ponudila redka prilika, slišati v Gorici najboljše zbore, ki jih premoremo Slovenci v zamejstvu kakor tudi izredno kvalitetne zbore iz naše domovine.

Koncerti bodo v prostorih Ginnastica Goriziana. Organizatorji, zlasti pa občinski zastopniki pa se vedno bolj ukvarjajo z mislijo, da bi zgradili v Gorici avditorij, ki bi najbolje služil takšnim in podobnim kulturnim manifestacijam.

Vprašanje strehe pa ne velja samo za koncertni del, ampak tudi za vse ostale prireditve. Andrejev sejem ima namreč to slabo lastnost, da sovpada z nastopom deževnega in pogostoma tudi hladnega vremena. Kmetovalci iz goriškega zaledja, ki so ustvarili Andrejev sejem, so pač imeli samo v tem letnem času možnost, da so pripeljali pridelke v zameno za hišne in kmetijske potrebščine. Prišli so v Gorico z vsakim vremenom. Mi, ki nadaljujemo njihovo tradicijo, pa razmišljamo, kako bi se izognili vremenskim nevšečnostim. Prireditelji namreč razpravljajo, kako bi se dalo praznik svetnika Andreja slaviti mesec ali dva prej, ko še ni tako deževno in hladno. Konec koncev ne bi bilo s takšno spremembo storjeno nič slabega. Važno je, da ostane zamisel sejma, zlasti pa njegova mednarodna vloga, ki jo zadobiva iz leta v leto.

Vse mesto je polno zabavišč. Toliko jih je, da skoraj ni več javnega prostora na trgih, kjer bi se ljudje svobodno kretali

«VEČERI OB SREDAH»

Lepo uspelo predavanje Maria Magajne o Finski

Prihodnji teden proslava 150-letnice Verdijevega rojstva

V okviru «Večerov v sredo», ki jih prireja klub «Simon Gregorčič» v svojih prostorih na Verdijevem korzu 13 (poleg prosvetne dvorane) v Gorici, je ta teden predaval fotoreporter Primorskega dnevnika Mario Magajna o svojem potovanju na Finsko. Prikazal nam je številne barvne diapozitive, ki so nam pričarali pred oči vso lepoto te severne in za nas tako malo poznane države. Njegovo potovanje je številno občinstvo spremljalo z velikim zanimanjem ter ga ob koncu nagradilo s spontanim ploskanjem.

Udeležence so še ob zaključku predavanja povabili na proslavo 150-letnice rojstva Giuseppa Verdija, italijanskega glasbenega umetnika, katerega slavi ves kulturni svet. Verdijeva proslava bo prihodnjo sredo 4. decembra ob 20.30 v klubskih prostorih. Dr. Gojmir Demšar, ravnatelj glasbene šole iz Trsta, ki bo govoril o Verdiju, bo svoje izvajanje popestril z glasbenimi vložki nekaterih najbolj znanih Verdijevih arij.

Izgubljeno - najdeno

Na sedežu mestne policije v Gorici, Ul. Mazzini, hranijo naslednje najdene predmete:

Žensko zapestno uro, denarnico z nekaj denarja, vsoto denarja, moped, eno žensko in eno moško kolo, ogrlico, šop ključev za avtomobilske vijake, usnjeno torbo s šolskimi potrebščinami, ženske rokavice, ženski pajčolan, naočnike, škarje, otroško suknjico in moški klobuk.

Kdor lahko dokaže, da je lastnik katerega navedenih predmetov, ga lahko dobi med uradnimi urami na omenjenem uradu.

Odložena seja pokrajinskega sveta

Seja pokrajinskega sveta, ki je bila prvotno določena za danes, 30. t.m., je bila odložena na prihodnjo soboto, 7. decembra ob 16. uri. Sejo so odložili zato, ker bo danes v Gorici vrsta manifestacij v zvezi z Andrejevim sejmom ter razstavami. Dnevni red seje ostane nespremenjen in so mu le še dodali dve novi točki, od katerih se tiče ena oskrbovalnine bolnikov v pokrajinski umobolnici, za katere plačuje notranje ministrstvo in med katerimi so tudi bolniki z jugoslovanskega področja goriške pokrajine.

Zimska zapora dvolastniških prehodov

S 1. decembrom bodo zaprli dvolastniške obmejne prehode pri Robidišču in pri mostu Klinac v Beneški Sloveniji zaradi zaključka kmetijske sezone. Ti prehodi bodo ostali zaprti do 1. marca prihodnjega leta, ko se bodo začela spomladanska dela na polju.

Nezgoda pri delu na državni žagi

Predvčerajšnjim okrog 10. ure so pripeljali v goriško bolnišnico 54-letnega Livia Costessia iz Gorice, Ul. Gelsi 5, ki se je malo prej ponesrečil na delu v državnem žagarskem podjetju v Ul. Montesanto v Gorici. Zdravniki so ugotovili, da si je zlomil palec in drugi prst na levi nogi ter so ga zato pridržali za 25 dni na zdravljenju.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

SINDIKALNA KRONIKA

Danes spet stavka avtobusov ATA

Sindikalni organizaciji CGIL in CISL sporočata, da ravnateljstvo ATA ni spremenilo svojega nepopustljivega stališča do sindikalnih zahtev. Zaradi tega sta organizaciji proglasili za danes ponovno stavko, ki bo trajala od 7. do 8.30 in od 18.30 do 20. ure.

V četrtek in petek 28. in 29. novembra so izvolili novo notranjo komisijo v oddelku za umetna vlakna «fiocco» v podgorski tekstilni tovarni. Delavci so oddali 169 veljavnih glasov (lani 170). CGIL 97 (67 glasov, ali 57,4 odst.) 39,4 odst. CISL 28 (52) ali 15,3 odst. (30,7 odst.), UIL 46 (51) ali 27,3 odst. (29,9 odst.). V notranji komisiji ima CGIL dva, CISL in UIL pa po en sedež. Izvoljeni so: Mario Martellani, Mario Guerin, Secondo Bozzatto in Antonio Pizzi.

Nove najemnine za poslopja slovenskih šol

V torek, 3 decembra ob 21. uri se bo ponovno sestal goriški občinski svet. Potrditi mora nove najemnine za zgradbe slovenskih šol v Ul. Randaccio in Ul. Croce. Vezana najemnina je namreč veljala samo do 31. oktobra letos, občina pa se je z lastniki dogovorila za nevezano novo najemnino, ki bo veljala s sedanjo pogodbo do 31. decembra 1964. leta. Za zgradbo št. 10 v Ul. Randaccio bo občina plačala 3,6 milijona lir letne najemnine, za zgradbo št. 12 pa tri milijone. Za zgradbo št. 1 v Ul. Croce 2,040.000 lir, za zgradbo št. 3 pa 4 milijone lir letne najemnine.

Občinska uprava namerava čimprej urediti Ul. sv. Mihaela, ki povezuje Standrež z mestom. Poslužiti se namerava ugodnosti, ki jih daje zakon št. 184 od 15. februarja 1953. leta ter zahteva državni prispevek v znesku 5 odst. za proračunski znesek 50 milijonov lir. S to vsoto nameravajo razširiti cesto, utrditi podlago in jo asfaltirati.

Občina namerava nadalje okrepiti javno razsvetljavo ter urediti šolo za umetnost na Trgu Medaglie d'oro. Svetovalci bodo nadalje razpravljali o spremembah letošnjega proračuna, izvolili bodo novi upravni svet tudi civilne bolnišnice, ker je sedanji komisiji, ki ji predseduje odv. Cossa, potekel mandat.

V OKVIRU VIDEMSKEGA SPORAZUMA

Nad 846 milijonov blagovnega prometa v mesecu oktobru na Goriškem

Od tega je dosegel uvoz skoro 504 milijone, izvoz v Slovenijo pa skoro 343 milijonov

Po podatkih vestnika trgovinske zbornice v Gorici za mesec oktober smo imeli na goriškem področju v tem mesecu v okviru videmskega sporazuma za maloobmejni promet za skoro 847 milijonov lir blagovne izmenjave v obeh smereh.

Od tega je bilo izdanih 11 uvoznih dovoljenj za skupni znesek 26,9 milijona, na carino pa je bilo uvoženega blaga za nadaljnjih 477 milijonov lir. Za izvoz je bilo izdanih 74 dovoljenj za skupni znesek 342,8 milijona lir.

Z dovoljenjem je bilo uvoženega za nad 26 milijonov lir mleka in masla ter drugih mlečnih izdelkov. Na carino pa so uvozili največ drv in drugega lesa za skupno nad 203 milijone lir, dalje živine za nad 104 milijone, mesa za okrog 61 milijonov ter lesne paste za skoro 55 milijonov. Med uvoženim blagom so tudi sobne preproge, idrijske čipke, cementni izdelki ter celo čevlji.

Pri izvozu so na prvem mestu tekstilni izdelki za skoro 95 milijonov, dalje tovornjaki in prikolice za 72,1 milijona južno sadje za 20 milijonov, drogerijski predmeti za 20,6 milijona, avtomobilski nadomestni deli (18,2), razna železnina (18,2) in drugo industrijsko blago.

Prekinitev tedenskega počitka javnih lokalov v Gorici

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici sporoča, da je krajevna prefektura dala dovoljenje za prekinitev tedenskega počitka javnih lokalov v Gorici ob priliki Andrejevega sejma in sicer v času od 30. novembra do 9. decembra.

Nagrada za dijakinjo slovenske srednje šole

Posebna komisija, ki je imela nalogo, da prouči šolske naloge na temo «Filatelija kot pripomoček za študij zemljepisja», je določila deset nagrad za najboljše izdelke. Tretjo nagrado je prejela dijakinja Ramira Bric, ki obiskuje tretji razred slovenske srednje šole v Ul. Randaccio v Gorici. Kot je izjavila profesorica italijanščine, je bila njena naloga napisana preprosto toda zelo stvarno in prisrčno ter je povsem zaslužila nagrado, ki obstoji v knjigah o filateliji.

Nagrajena dijakinja je hčerka telovadnega postrežnika na isti šoli.

Nezgoda Štandrežca v železarni Monte Santo

Včeraj dopoldne ob 9. uri so z avtom Zelenega križa pripeljali v goriško civilno bolnišnico 36-letnega Leopolda Musiča iz Standreža, Ulica Kanin 4, ki je zaposlen v železarni Monte Santo na Tržaški cesti. Musič se je med delom v tovarni ranil na meči desne noge. Rana je precej globoka in si je poškodoval tudi mišico, zato so ga pridržali na zdravljenju.

Nekaj po 13. uri je moral avto Zelenega križa tudi na Trg sv. Antona v Gorici, kjer je neki kolesar podrl 57-letno Ano Fornazari, ki stanuje v Ulici Lunga 8. Žensko so odpeljali v bolnišnico, kjer so ji ugotovili rano na desni nogi ter jo pridržali za 20 dni na zdravljenju.

Okrog 16.30 pa so pripeljali v bolnišnico 20-letnega Aureliana Regolija iz St. Mavra, Ulica Cave Noris 1, ki je dobil udarec na obrazu in pretres možganov pri cestni nezgodi v Gorici v Ulici Brass v Gorici. Tudi njega so pridržali za 15 dni na zdravljenju. Regoli je dobil poškodbe, ko je trčil s svojim mopedom v avto Lancia Appia, ki ga je vozil 27-letni Giorgio De Schiller iz Gorice, Ulica Capella 38, kateri je nenadoma zaustavil avto zaradi popravil na cesti.

DANES V DVORANI TRGOVINSKE ZBORNICE

Konferenca o novem zakonu za zaščito tipičnih vin

Vabljeni so vinogradniki, župani z Goriškega in predsedniki trgovinskih zbornic Treh Benečij - S predavanji v slovenščini naj bi zakon obrazložili tudi našim vinogradnikom

Kot nekak uvod letošnjega goriškega Andrejevega sejma bo danes dopoldne z začetkom ob 10. uri v prostorih trgovinske zbornice v Gorici, Ul. Crispi, zanimivo predavanje z debato «okrog okrogle mize» o zakonu za zaščito imenovanja tipičnih vin. Ta zakon, ki nosi št. 930, je stopil v veljavo dne 12. julija letos in je važen tudi za tipizacijo in zaščito tipičnih vrst vina briškega področja.

Zborovanje je organiziral pokrajinski odsek ANGA (državne zveze mladih kmetovalcev), ki mu predseduje dr. Formentini. Nanj so povabili predsednike trgovinskih zbornic iz Treh Benečij, dalje vse župane naše pokrajine in vse vinogradnike, ki se jih zadeva neposredno tiče.

Novi zakon o vinu bo razložil univerzitetni profesor iz Firenc Pier Giovanni Garoglio, ki je obenem ravnatelj enološkega zavoda pri tej univerzi; dalje bo prisoten prof. Italo Cosimo iz Padove, ki je obenem ravnatelj enološkega zavoda za vinarstvo v Conegliano in ki je pomagal pripravljati tehnični del besedila novega vinskega zakona, o katerem se bo na tem zborovanju razpravljalo. Prof. Cosimo je pred pripravo besedila proučeval ureditev vinarstva in zakonodaje v Franciji, Nemčiji in v drugih deželah, kjer imajo bolj napredno vinarstvo in je na podlagi pridobljenih izkušenj pomagal sestaviti besedilo novega zakona.

Med drugim ta zakon predvideva ustanovitev konzorcijev med prizadetimi vinogradniki posameznih vinskih področij, katerim potem pomaga država z zakonsko zaščito njihovih tipičnih vin. Tak konzorcij se pripravlja tudi za goriška Brda, in sicer za vse področje med železnico Gorica-Krmin in državno mejo, vključno področje okrog Dolenj.

Obravnavana snov je nedvomno zelo zanimiva in važna tudi za naše vinogradnike in prav bi bilo, če bi kdo organiziral posebna predavanja v slovenščini zanje, da bi se bolje seznanili z omenjenim zakonom in ugodnostmi, ki jih nudi za razvoj modernega in bolj racionalnega vinarstva in kletarstva v naših krajih.

Kino

VERDI. 17.15: «Gli invasati», C. Bloom in R. Tamblyn. Ameriški črnobeli film; mladini pod 14. letom vstop prepovedan.
CORSO. 16., 19. in 22.: «55 giorni a Pechino», C. Heston, Ava Gardner in David Niven. Ameriški barvni film.
VITTORIA. 17.15: «Il crollo di Roma», C. Moehner in L. Nusciak. Italijanski kinemaskope v barvah.
CENTRALE. 17.15: «Zorro e i tre moschettieri», G. Scott in J. Greci. Kinemascope v barvah; italijanski film.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna KUERNER, Korzo Italia št. 10, tel. 25-76.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 13,6 stopinje ob 12.30, najnižjo 4,3 stopinje ob 4.10. Povprečne dnevne vlage je bilo 79 odstotkov.

Pri običajnih poverjenikih po vaseh, v knjigarnah in na sedežu Slovenske prosvetne zveze v Gorici je naprodaj

«JADRANSKI KOLEDAR»

«Jadranski koledar» za leto 1964 s štirimi zelo zanimivimi knjigami, med katerimi naj še prav posebno omenimo «Domačega zdravnika» in pa priročnik za motorizirane osebe «Slovenija in njeni kraji», stane 800 lir.

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Še en del «kraške magistrale» so v teh dneh izročili prometu

Sredstva za gradnjo nove italijanske šole v Kopru - Novi avtobusi podjetja Slavnik

28. t.m. so izročili prometu še odsek ceste tako imenovane Kraške magistrale, ki veže Sežano z Novo Gorico. Prej je bilo na tem odseku makadamsko cestišče, zdaj pa so cestišče asfaltirali, cesto razširili in tudi odpravili nekatere ostre ovinke. Z novo cesto, katere dobršen del so izročili prometu že prejšnji mesec, se bo razdalja med Koprom in Novo Gorico zmanjšala za 16 km, vožnja pa bo seveda mnogo hitrejša in udobnejša. Z modernizacijo te ceste se odpirajo nove možnosti za razvoj turizma na relaciji morje-Kras-Alpe in nove možnosti za razvoj maloobmejnega prometa, saj gre cesta pretežno čez obmejne kraje.

***

Koprska občinska skupščina je odobrila kredit v znesku okrog 115 milijonov dinarjev za izgradnjo nove italijanske šole v Kopru. Stroški za to šolo bodo znašali okrog 370 milijonov dinarjev. Ostanek bodo pokrili s sredstvi republiškega sklada za šolstvo. Z gradnjo te manjšinske šole bodo začeli prihodnje leto, zgrajena pa bo predvidoma leta 1965.

***

Turistično podjetje Slavnik v Kopru je dobilo 20 novih avtobusov, s katerimi nameravajo znatno izboljšati potniški promet na vseh progah, ki jih vzdržujejo. Gre za najsodobnejša vozila znamke «FAP», izdelana izključno v domačih tovarnah. Vozila bodo omogočila kar najudobnejšo vožnjo. Tako so motorji montirani preko gumijastih blokov, da ne povzročajo vibracij. V kratkem bodo dobili pri Slavniku še deset novih avtobusov, s čimer bodo pokrili vse zahteve avtobusnega prometa na vzdrževanih relacijah.

***

V Kopru so ustanovili posebno komisijo za proučevanje problematike, ki je v zvezi z morjem. Ta komisija bo reševala razna vprašanja v zvezi s pomorskim prometom, v zvezi z izgradnjo luških naprav, ribolova in drugim.

***

Obrat ljubljanskega podjetja «Emona» v Kopru je predvčerajšnjim odprl v svoji restavraciji zanimivo kulinarično razstavo. Največ pozornosti so vzbudile razne domače specialitete, predvsem garnirane ribe. Večino izdelkov so pripravili mladi gostinski kadri, ki so se v zadnjih dveh letih usposobili na raznih gostinskih šolah in tečajih.

***

V Kopru so se v glavnem zaključili razgovori glede izgradnje 10-nadstropne poslovne palače, v kateri bi dobile prostor vse pomorske dejavnosti v Kopru in bi se imenovala «Jadran». Zgradili jo bodo na podaljšku Cankarjeve ulice.

***

Sredi decembra bo odpotovala v Videm osemčlanska delegacija okrajnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v Kopru pod vodstvom člana sekretariata Branka Gabrščka. Delegacija se bo dva dni razgovarjala s predstavniki videmske federacije Komunistične partije Italije o raznih družbeno-ekonomskih in političnih vprašanjih in o nadaljnjih stikih med obema partijama.

***

Kolektiv luke Koper je v koprskem gledališču svečano proslavil 20-letnico rojstva nove Jugoslavije. Ob tej priložnosti je predstavnik podjetja uradno sporočil, da bodo začeli graditi železniško progo Koper-Prešnica prihodnjo pomlad. Proga bo zgrajena do konca leta 1965. Proga bo dolga 31 km. V kratkem bodo dali dela na licitacijo in izbrali podjetje, ki bo nudilo najugodnejše pogoje.

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 30. t. m. ob 19.30 uri Warner Bros barvni film:

VENTO CALDO

(Topel veter)

Igrajo: TRY DONAHUE, CLAUDETTE COLBERT, CONNIE STEVENS in KARL MALDEN

Kino na Opčinah

predvaja danes 30. t. m. ob 18. uri film:

UNA DOMENICA D'ESTATE

(Neko poletno nedeljo)

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 30. t. m. ob 19.30 uri Columbia kolosalni barvni film:

Oro per i Cesari

(Zlato za cesarje)

Dramatično avanturistično delo Andréja De Totha

Igrajo: JEFFREY HUNTER in MYLENE DEMONGEOT

IZPRED OKROŽNEGA SODIŠČA V GORICI

Oproščen avtomobilist iz Trsta ki je do smrti povozil pešca

Guerrino Mininez je skočil pred avtomobil ter zaradi zloma lobanje še isto noč umrl v bolnišnici

Pred goriškim okrožnim sodiščem se je včeraj zagovarjal trgovec 48-letni Primano Vascotto iz Trsta, Ul. Guardiella 10. Obdolžili so ga nenamernega umora, kakor tudi številnih prekrškov zakona o cestnem prometu. Se prav posebno so ga dolžili, da za volanom svojega avtomobila Fiat 600 «multipla» z registrsko tablico TS 45185 ni vozil dovolj počasi po državni cesti št. 305 v smeri proti Tržiču. Zaradi tega naj bi v kraju Pollazzo pri Foglianu povozil 55-letnega Guerrina Mineza iz Redipuglie, Ulica Sant'Agata. Pešec je prečkal cesto z leve na desno stran. Avtomobilist je skušal nesrečo preprečiti, a mu ni uspelo. Hudo ranjenega Mineza so 19. marca letos, ko se je zgodila nesreča, odpeljali v goriško bolnišnico, kjer je že isto noč umrl zaradi prebitja lobanje in drugih poškodb.

Obdolženi Vascotto se je tako med zaslišavanjem na policiji kakor tudi med včerajšnjo razpravo zagovarjal, da ni videl pešca in da se je zavedel nesreče šele ob trčenju.

Državni pravdnik dr. De Franco je zahteval naj se obdolženec kaznuje na 6 mesecev zapora, plačilo globe v višini 20.000 lir ter z odvzemom šoferske knjižice za 18 mesecev.

Sodišče je po zagovoru odvetnika Luzzatta oprostilo Vascotta, ker je bilo v dvomu glede krivde.

Natečaj za upravne svetnike

Z ministrskim odlokom od 18. septembra letos, ki je bil objavljen v Uradnem listu št. 295 od 13. t.m., je bil razpisan natečaj z izpiti za 34 mest svetovalcev III. razreda pri notranji civilni upravi.

Prošnje je treba vložiti najkasneje do 13. januarja 1964. Podrobnejše informacije v kabinetnem uradu goriške prefekture.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

šport šport šport šport šport

V II. KOLU ODBOJKARSKEGA PRVENSTVA B LIGE

Brez upa na uspeh Bor jutri v Padovo

Tekma drugega kola odbojkarskega prvenstva moške B lige bo za šestorko Bora zelo težka preizkušnja. Tržačani bodo gostovali v Padovi, kjer jih čaka zelo vigrana in odlična ekipa tamkajšnjih gasilcev. Za borovce ni nobenega upanja, da bi se vrnili domov z zmago. Zato pa ni rečeno, da se bodo odbojkarji športnega združenja predali kar brez boja. Njihov namen je, da se izkažejo z dobro igro in da nudijo odličnim tekmecem čim več odpora.

Borovci že dobro poznajo moč padovskih gasilcev. Z njimi so že igrali in sicer v finalnem tekmovanju za pokal Treh Benečij v Pordenonu. Sicer ne smemo vzeti te tekme za vzgled, ker so bili Tržačani tedaj handikapirani zaradi poškodbe Jurkiča. Jurkiča tudi jutri še ne bo na igrišču. Borovci pa so se s treningi že privadili njegovi odsotnosti in še kar skladno zaigrajo. Seveda bo šlo bolje, ko bo tudi kapetan in trener lahko priskočil na pomoč svojim tovarišem. Sedaj pa ne preostane drugega kot igrati s srcem in s ponosom ter vsiliti tekmecem borbo do skrajnosti. Pa čeprav se že ve, da se porazu ne bodo mogli izogniti.

Borovci bodo odpotovali v Padovo jutri v nedeljo zjutraj ob 6.10. **Člani odbojkarske ekipe naj se zbero na kolodvoru četrt ure pred odhodom vlaka.**

ŠZ BOR

ATLETIKA

V nedeljo ob 9.30 bo na stadionu «Prvi maj» redni trening atletskega odseka. Vabljeni vsi člani in mladinci, ki se zanimajo za atletiko.

PARIZ, 29. — Francoska odbojkarska zveza je bila obveščena, da se turška reprezentanca iz finančnih razlogov ne bo udeležila predolimpijskega kvalificijskega turnirja za Tokio, ki bo v Parizu od 12. do 14. decembra letos.

Kot prejšnjo nedeljo, bo tudi jutrišnji zavrtljaj nogometnega prvenstva poln zanimivih spopadov. Na sliki: prizor s tekme Milan - Juve

SESTAVLJEN NA KONGRESU MEDNARODNE ZVEZE

Koledar kolesarskih dirk za 1964. leto

Septembra meseca svetovno prvenstvo

ZUERICH, 29. — Kongres mednarodne kolesarske zveze je danes objavil razpored kolesarskih tekmovanj za leto 1964. Ker ni bilo med razpravo nobenih nesporazumov, so koledar tekem sestavili v manj kot v eni uri. Koledar je razdeljen na dva dela in sicer na tekmovanje profesionalcev in tekmovanje amaterjev.

RAZPORED DIRK PROFESIONALCEV

2. - 9.: Dirka okoli Andaluzije (Španija)
23.2. - 1.3.: Dirka po vzhodu Španije
29.2.: Krožna vožnja Het Wolka (Belgija)
1.3.: Nica - Genova
1. - 6.3.: Krožna dirka po Sardiniji
8.3.: Sassari - Cagliari
9. - 17.3.: Milan - Turin
15.3.: Krožna dirka po Piemontu
19.3.: Milan - Sanremo
22.3.: Gand-Wevelge (Belgija)
29. in 30.3.: Kriterium de la route (Francija)
5.4.: Dirka po Flamskem (Belgija) in dirka «štirih kantonov» (Švica)
12.4.: Milan - Vignola (prva dirka za italijansko prvenstvo)
13. in 16.4.: Pariz - Roubaix (Francija)
26.4.: Pariz - Bruselj
30.4. - 16.5.: Etapna dirka po Španiji
1.5.: Tre valli Varesine (druga dirka za ital. prvenstvo)
3.5.: Kriterium Polimultipla (Francija)
3.5.: Liege - Bastogne - Liege
3.5.: Zueriško prvenstvo
4.5.: Freccia Vallone
6. - 10.5.: Štirje dnevi Dunkerquea
7.5.: Dirka po Apeninu (tretja obvezna dirka za ital. prvenstvo)
7. - 10.5.: Dirka po Romandiji
16.5. - 7.6.: Etapna dirka po Italiji
20. - 24.5.: Za nagrado Midi libere
29.5. - 6.6.: Kriterium Dauphine libere
31.5.: Bordeaux - Pariz
11. - 17.6. Etapna dirka po Švici
12. - 15.6.: Etapna dirka po Luksemburgu
22.6. - 14.7.: Etapna dirka po Franciji
25.7.: Prvenstvo Luksemburga
26.7.: Prvenstvo Nizozemske in za veliko nagrado Forlija na kronometer (It.)
2.8.: Dirka po Ticinu in prvenstvo Belgije
8.8.: Monaco - Zuerich
23.8.: Prvenstva Francije, Španije, Nemčije in Švice
29.8.: Dirka treh mest (Belgija)
29. - 30.8.: Pariz - Luksemburg
6.9.: Svetovno prvenstvo v Sallanchesu
10. - 19.9.: Etapna dirka po Nemčiji
13. - 20.9.: Dirka po Kataloniji
15. - 20.9.: Etapna dirka po Holandski
18. - 20.9.: Za veliko nagrado narodov
27.9.: Za veliko nagrado Parisien libere (ekipno na kronometer)
3. - 4.10.: Za nagrado Fourmiesa (Francija)
4.10.: Dirka po Emiliji
11.10.: Pariz - Tours
11.10.: Za veliko nagrado Lugana (na kronometer)
12.10.: Bayonne - Bilbao
18.10.: Dirka po Lombardiji
1.11.: Trofeja Baracchi

Najvažnejše prireditve za amaterske kolesarje pa so:

22.3. - 5.4.: Etapna dirka po Tuniziji
16.4. - 3.5.: Etapna dirka po Maroku
25.4. - 3.5.: Etapna dirka po Luksemburgu
9. - 25.5.: Dirka miru Varšava - Berlin - Praga
21. - 27.5.: Etapna dirka po Holandski
24. - 31.5.: Route de France
30.5. - 6.6.: Etapna dirka po Avstriji
12. - 18.6.: Etapna dirka po Madžarski
1. - 14.7.: Etapna dirka «de l'avenir» po Franciji
26.7. - 7.8.: Etapna dirka po Jugoslaviji
26.7. - 9.8.: Dirka po Kanadi
1. - 8.8.: Etapna dirka po Poljski
3.9.: Svetovno prvenstvo na kronometer za ekipe v Albertvillu (Francija)
5.9.: Svetovno prvenstvo v cestni vožnji v Sallanchesu

Za svetovni pokal pa je mednarodna kolesarska zveza določila naslednje dirke:

19.3.: Milan - Sanremo
5.4.: Dirka po Flamskem
19.4.: Pariz - Roubaix
26.4.: Pariz - Bruselj
3.5.: Liege - Bastogne - Liege
27.9.: Za veliko nagrado Parisien libere
4.10.: Dirka po Emiliji
11.10.: Pariz - Tours
12.10.: Bayonne - Bilbao
18.10. Dirka po Lombardiji

ZA POKAL ŠVEDSKEGA KRALJA

Jugoslavija v finalu proti Danski

BEOGRAD, 29. — Jugoslavija se je uvrstila v finale teniškega turnirja za pokal švedskega kralja. V polfinalu so Jugoslovani premagali Švede 2:1. V drugem singlu je Jovanović odpravil Anderssona 6:2, 8:6, v doublu pa sta Pilić in Jovanović premagala švedski par Schmidt - Bengtsson 6:2, 6:4, 6:4.

Ker je Danska premagala Francijo z 2:1, bo nastopila v finalu proti Jugoslaviji. Dvoboj bo jutri zvečer, medtem ko se bosta Francija in Švedska spoprijeli jutri zjutraj za tretje mesto.

TELOVADBA

LJUBLJANA, 29. — Telovadni troboj med moškimi reprezentancami ČSSR, Bolgarije in Jugoslavije se je končal z ekipno in posamezno zmago Jugoslavije. V ekipnem plasmaju je Jugoslavija dosegla 560,10 točke, ČSSR 559,85, Bolgarija 557,53. V tekmovanju posameznikov je zmagal Cerar 115,85, drugi je Šrot (J) 112,75, tretje in četrto mesto si delita Adamov in Mihalov (Bolg.) 112,50, Statny 111,95, Kubička (oba ČSSR) 111,45 pa sta se uvrstila na peto in šesto mesto.

SMUČANJE

CERVINIA, 29. — Danes je prispel v Cervinio (Breuil) bivši olimpijski prvak v skoku, slalomu in veleslalomu Toni Seiler. Avstrijec spremlja svojega 19-letnega brata Rudyja, ki je član avstrijske reprezentance.

Trenutno je v Cerviniji nad 300 smučarjev iz številnih držav. Med drugimi je 50 članov in članic avstrijske ekipe, 25 Nemcev, 15 Jugoslovanov, 6 članic kanadske in Aga Khan Karim s svojim trenerjem.

ALIGA V 12. KOLU NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Tako jutri moštva na igriščih

- FIORENTINA
  Albertosi, Robotti, Castelletti; Guarnacci, Gonfiantini, Pirovano; Hamrin, Carnella, Petris, Beneglia, Seminario.

  TORINO
  Vieri, Poletti, Rosato; Buzzacchera, Lancioni, Ferretti; Cella, Ferrini, Hitchens, Peirò, Crippa.

- MILAN
  Barluzzi, Noletti, Trebbi; Pelagalli, Maldini, Trapattoni; Mora, Sani, Amarildo, Rivera (Lodetti), Fortunato.

  ATALANTA
  Cometti, Pesenti, Nodari; Veneri, Gardoni, Colombo; Domenghini, Milan, Calvanese, Mereghetti, Magistrelli.

- MODENA
  Gaspari, Barucco, Longoni; Balleri, Chirico, Ottani; Conti, Merighi, Brighenti, Bruells, Goldoni.

  SAMPDORIA
  Battara, Vincenzi, Tomasin; Marocchi, Bernasconi, Delfino; Wisniesky, Tamborini, Salvi, Da Silva, Barison.

- CATANIA
  Vavassori, Malpredi, Rambaldelli; De Dominicis, Bicchierai, Corti; Danova (Battaglia), Cinesinho, Fanello, Biagini (Turra), Turra (Danova).

  INTER
  Sarti, Burgnich, Facchetti; Zaglio, Guarneri, Picchi; Szymaniak, Mazzola, Milani, Suarez, Petroni.

- GENOVA
  Da Pozzo, Bruno, Bagnasco; Colombo, Bassi, Rivara; Bicicli (Meroni), Locatelli, Piaceri, Pantaleoni (Baveni), Bean (Bicicli).

  LANEROSSI VICENZA
  Luison, Zoppelletto, Savoini; De Marchi, Carantini, Senti; Vastola, Menti, Vinicio, Dell'Angelo, Campana.

- BARI
  Ghizzardi, Baccari, Panara; Mupo, Magnaghi, Buccione; Rossi, Catalano, Galletti (Siciliano), Giammarinaro (Ferdinando ali Visentin), Cicogna.

  BOLOGNA
  Negri, Cappa, Pavinato; Furlanis, Janich, Fogli; Renna, Bulgarelli, Nielsen, Haller, Pascutti.

- SPAL
  Bruschini, Olivieri, Bozzao; Muccini, Cervato, Riva; Novelli, Massei, Bui, Micheli, Crippa.

  ROMA
  Matteucci, Fontana, Ardizzon; Malatrasi, Losi, Carpanesi; Orlando, Angelillo, Sormani, De Sisti, Leonardi.

- LAZIO
  Cei, Zanetti, Garbuglia; Carosi, Gasperi, Pagni; Maraschi, Landoni, Rozzoni, Giacomini, Morrone.

  MANTOVA
  Zoff, Corradi (Grimelli) Schnellinger; Mazzero, Cancian, Giagnoni; Tomeazzi, Jonsson, Volpi, Manganotto, Recagni.

- JUVENTUS
  Anzolin, Gori Sarti; Castano, Salvadore, Leoncini; Stacchini, Del Sol, Nenè, Sivori, Menichelli.

  MESSINA
  Geotti; Dotti, Stucchi; Regni Clerici, Derlin; Ghelfi, Landri, Brambilla, Canuti, Pagani, Fascetti, Morelli.

HOKEJ NA LEDU

Januarja kvalifikacijski predolimpijski turnir

INNSBRUCK, 29. — Januarja prihodnjega leta in sicer 28. se bodo v Innsbrucku začele kvalifikacije skupine A in B olimpijskega turnirja v hokeju na ledu. Tekme bodo po naslednjem vrstnem redu:

ČSSR - Japonska
Kanada - Jugoslavija
SZ - Madžarska
Švedska - Italija
ZDA - Romunija
Nemčija - Poljska
Norveška - Švica
Finska - Avstrija

Zmagovalke teh osem tekem se bodo uvrstile v A skupino, kjer bodo potekale borbe za osvojitev olimpijskega naslova. Poražene reprezentance pa bodo nastopile v B skupini, kjer bo imel turnir tolažilni značaj.

NOGOMET

MOSKVA, 29. — Levu Jašinu, «mož v črnem», kot ga imenujejo navijači, so podelili nagrado za najboljšega vratarja nogometne sezone v Sovjetski zvezi. Jašin ima največ zaslug za zmago moskovskega Dinama v letošnjem prvenstvu.

POGAJANJA SO ŽE V TEKU

Direktni TV prenos nogometne tekme Italija - Avstrija?

Če bo prenos bo srečanje 14. decembra

TURIN, 29. — Predsednik zveznega tehničnega odseka Mandelli in drugi tajnik nacionalne nogometne lige Borgogno sta danes zjutraj orisala organizacijo mednarodne nogometne tekme Italija-Avstrija, ki bo decembra letos v Turinu. Tekma je bila določena za 15. december. Zaradi zahtev, da bi jo direktno prenašali po TV, proučujejo možnost, da bi jo igrali v soboto 14. istega meseca.

Pogajanja so v teku, vendar predvidevajo, da pred sredo ne bo mogoče izvedeti ničesar točnega. Če bo direktni prenos, tekma ne bo v nedeljo. To zaradi tega, da se italijanska zveza izogne škodi, ki bi jo utrpela kot ob priliki dvoboja Italija-SZ, ko je ta znašala, vključno slabši inkaso Totocalcia, približno 200 milijonov lir.

Sedaj kaže, da bo direktni prenos v soboto z začetkom ob 15.30. Zaradi tega bodo morali odigrati drugi polčas v luči reflektorjev. Pozno uro so izbrali zato, da lahko večje število ljudi prisostvuje tekmi. Medtem ko bo direktni prenos za celo Italijo, v Piemontu ne bodo deležni oddaje.

V sredo 4. decembra bodo začeli prodajati vstopnice. Prodajo so poverili organizaciji Juventusa. Cena: od 700 do 6000 lir.

Reprezentante bodo v torek 10. decembra povabili na skupni trening v Alpignanu, ki je kakih 10 km od Turina. Avstrijska reprezentanca bo prispela v Turin v petek 13. decembra. Če bo srečanje v soboto, tedaj bodo Avstrijci prispeli v Italijo dan prej. Tekmo bo sodil Belgijec Versyp.

POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

ŽENEVA, 29. — Tajništvo UEFA je danes javilo, da bo tretja odločilna tekma osmine finala turnirja za pokal evropskih prvakov med Zuerichom in turškim moštvom Galatasaray 11. decembra v Italiji in zelo verjetno v Rimu.

Vodstvo FIGC, ki je sprejelo organizacijo tekme, bo najavilo kraj tekme kasneje, ko se bo pozanimalo pri obeh klubih. To v toliko, da zadovolji oba tekmeca.

«POKAL ITALIA»

MILAN, 29. — Nacionalna nogometna liga je danes objavila razpored tekem četrtfinala turnirja za italijanski pokal 1963-64. V Genovi bo 11. decembra tekma med Genoo in zmagovalcem dvoboja Varese - Torino, v Bologni bo gostovala Spal, Fiorentina bo nastopila v Cagliariju, medtem ko bo Foggia sprejela v goste Romo.

Goriški nogomet

Sovodnje in Juventina igrata jutri doma

Tudi Podgorci na domačem igrišču proti ekipi iz Romansa

Jutri igrata na domačem igrišču obe točki. Sovodenjci igrajo proti dobro pripravljeni in se bodo držali načela, da je treba igrati za točke in vseh 90 minut, potem imajo precej možnosti na popoln uspeh. Tekma bo ob 14.30 uri in vabimo domače navijače naj pridejo v čim večjem številu ter pomagajo svojim igralcem do uspeha. Ob 14. uri pa naj se javijo pri trenerju na igrišču igralci prve ekipe.

Juventina ima jutri v gosteh Bračano, ki ima samo dve točki manj na lestvici. Zato se ne sme podcenjevati. Vsekakor bi morali domačini bolje igrati kot prejšnjo nedeljo v Moraru. Tekma bo ob 14.30. Ob 14. uri naj se zberejo na igrišču naslednji igralci:

Faganel, Paškulin, Žezlin, Pula, Ferfolja, Tabaj, Batistič, Comelli, Nanut L., Marega, Furlan, Montico, Bizaj, Klaučič.

Tudi Podgora ima tokrat tekmo na domačem igrišču pri Madonnini, kjer ima jutri v gosteh ekipo iz Romansa. Domačini imajo več možnosti za uspeh in se bodo prav gotovo potrudili, da bi tudi oni obdržali obe točki doma ter se prerili prav na vrh lestvice. Sicer pa bomo videli jutri.

Le Corbusier je že zastarel

(Nadaljevanje s 3. strani)

ti o «mestnih konglomeratih», ki pa bi stali na 20 do 25 metrov visokih stebrih, dočim bi spodnji prostor bil prepuščen mestnemu prometu z raznimi nadvozi in podvozi, ter prostim prostorom za parkiranje vozil. Ta zamisel je že tako konkretna, da se je na Angleškem že govorilo o njej kot o realni nujnosti bližnjih desetletij, ker da bo to edina rešitev pred zadušitvijo mest zaradi vedno večje motorizacije. Na Angleškem so to vzeli že tako resno, da so rekli: ali iskati rešitev v tem, ali pa zavreti motorizacijo, celo prepovedati dostop vozil v širša območja večjih mestnih centrov.

In kakšna bi bila ta mesta «v višini»? Idej je več. Eni menijo, da bi se stebri, ki jih že danes marsikje srečamo, dvignili na 15, 20 ali celo 25 metrov, pač po potrebi. Drugi pa menijo, da bi bile velike stanovanjske in tudi upravne palače zgrajene v obliki lijaka, tako da bi slonele na mogočnem stebru, ki bi se na določeni višini širil in na večjih višinah nudil čim širšo osnovo za stanovanja odnosno urade. Seveda bi steber služil za dostop (dvigala), za povezavo kablov, vodovodnih cevi, kanalizacije itd. Prav ta «variianta» ima še največ pristašev, ker dopušča največ prostega prostora na tleh, hkrati pa omogoča tudi veliko sonca.

Se bolj drzni načrti pa predvidevajo «višeče hiše». Najbolj preprosto bi to zamisel prikazali s tem, da bi vzeli za primer «tobogan». Mogočna osnova bi se razčlenila v več krakov, na katerih bi slonele stanovanjske hiše, kot slonijo na krakih vozički tobogana.

Še ena, najbolj drzna zamisel predvideva gradnjo ogromnih stolpov, ki bi bili med seboj povezani s kabli, na katerih bi pa visele hiše.

Navedli smo nekaj zamisli, ki nam nakazujejo, kakšna bodo bodoča mesta. Morda bo od tega bolj malo ostalo. Morda pa smo mi, ki živimo še v dobi klasične arhitekture, preveč skeptiki, da bi se mogli vživeti v mesta na stebrih, ali celo na vrveh. Toda prvotno naselje človeka, ki je pečino zamenjal z «grajeno» hišo, je bilo tudi na stebrih, na kolih. Kolišča so bila med prvimi naselji pred tisočletji. Tudi tedaj si je človek izbral ta način gradnje iz potrebe, da bi se zaščitil pred vodo ali pred zvermi. Cemu bi človek v bodočnosti, v prihodnjih stoletjih ne našel rešitve spet na «kolišči», bolje «stebriščih», ki mu jih omogoča ali mu jih bo omogočala bodoča tehnika.

Ob koncu pa še nekaj. Vse od prvih začetkov gradnje stanovanjskih hiš vse iz davnine je bila pravokotna oblika več ali manj «železni zakon» za vsako gradnjo. Razen redkih izjem so gradili pravokotne hiše že Egipčani, Feničani, da ne govorimo o Grkih in Rimljanih. Zamisli novih arhitektov, o katerih smo že govorili, pa se nameravajo odpovedati tudi temu «železnemu zakonu» in ubrati najrazličnejše oblike, toda čim manj pravokotnih oblik. To pa ni kdo ve kaka revolucionarna ideja.

Totocalcio

Bari - Bologna	2
Catania - Inter	2 X
Fiorentina - Torino	1
Genoa - Vicenza	1 X
Juventus - Messina	1
Lazio - Mantova	1
Milan - Atalanta	1
Modena - Sampdoria	1 X 2
Spal - Roma	X 2 1
Cagliari - Catanzaro	1
Foggia - Palermo	1 X
Livorno - Empoli	1
Sambenedettese - Chieti	1 X

TOTIP

1. —	prvi	1 2 X
	drugi	2 1 1
2. —	prvi	1 1
	drugi	2 X
3. —	prvi	2
	drugi	1
4. —	prvi	1 1
	drugi	X 2
5. —	prvi	1 2
	drugi	2 1
6. —	prvi	2
	drugi	1

Agatha Christie:

DESET ZAMORČKOV ŠLO JE...

48.

Lombard se je zasmejal.
Rekel je:
«Torej tako je, Vera?»
Vera je rekla:
«Nikogar ni na otoku — prav nikogar — razen naju dveh...»
Njen glas je bil le še rahel šepet — nič več.
Lombard je rekel:
«Da, točno. Zdaj veva, pri čem sva!»
Vera je rekla:
«Kako je to napravil — s tem marmornatim medvedom?»
Skomignil je z rameni.
«To je prava čarovnija — in zelo posrečena...»
Njuna pogleda sta se spet srečala.
Vera si je mislila:
Kako, da nisem že prej opazila, kakšen obraz ima. Volk — da, tako je — volčji izraz — Ti strašni zobje...»
Lombard je spregovoril z renčečim, pretečim glasom:
«Zdaj smo pri koncu, da veste. Zdaj poznamo čisto resnico. In bliža se konec...»
Vera je rekla čisto mirno:
«Razumem...»
Strmela je ven na morje. General Macarthur je tudi strmel ven na morje — kdaj — včeraj? Mogoče pa predvčerajšnjim? Tudi on je rekel, da se *bliža konec...*
General je bil izrekel te besede s tiho vdanostjo — z nekakim olajšanjem.
V Veri se je pa ob misli na te besede vse uprlo.
Ne, ne sme se vse končati!
Pogledala je dol na utopljenca. Rekla je:
«Ubogi doktor Armstrong...»
Lombard je rekel posmehljivo:
«Kaj pa je to? Žensko usmiljenje?»
Vera je rekla:
«Zakaj pa ne? Ali ne poznate nobenega usmiljenja?»
Lombard je rekel:
«Vi se mi prav nič ne smilite. Ne pričakujte kaj takega od mene!»
Vera je spet pogledala dol na mrtveca. Rekla je:
«Prenesti ga bo treba v hišo.»
«Kaj, da bo v družbi z ostalimi žrtvami? To je vse lepo in prav. No, kar se mene tiče, lahko ostane, kjer je.»
Vera je rekla:
«Spravimo ga vsaj tako daleč na obalo, da ga ne bo moglo morje več doseči!»
Lombard se je zasmejal in rekel:
«Če že hočete...»
Sklonil se je in začel vleči truplo na obalo. Vera se je naslonila nanj in mu skušala pomagati, kolikor je mogla.
Lombard je začel kmalu sopihati:
«Ni tako lahko delo.»
Končno se jima je le posrečilo spraviti truplo dovolj daleč na breg, da ga niso več mogli doseči morski valovi.
Lombard si je najprej nekoliko oddahnil, nato je pa vprašal:
«Ali ste zdaj zadovoljni?»
Vera je rekla:
«Da, zdaj sem popolnoma zadovoljna.»
Govorila je s pretečim glasom. Obrnil se je in se potipal po žepu, a je že vedel, da ga bo našel praznega.
Umaknila se je za nekaj metrov in mu gledala v obraz, z revolverjem v roki.
Lombard je rekel:
«Zato ste se torej delali, da ste usmiljenega srca! Hoteli ste me okrasti.»
Vera je prikimala. V roki je trdno držala revolver.
Filip Lombard je začutil, da ni bil še nikoli tako blizu smrti.
Vendar se še ni hotel podati.
Rekel je zapovedovalno:
«Dajte takoj sem ta revolver!»
Vera se je zasmejala.
Lombard je rekel:
«No, dajte mi ga!»
Mrzlično je premišljeval. Kaj naj napravi — naj jo pregovori — naj jo pomiri, da se bo čutila varna — ali naj hitro skoči —
Lombard je v svojem življenju vedno rad tvegal. Tudi to pot se je odločil za to.
Govoril je počasi, prepričevalno:
«Glejte, draga moja, poslušajte, kaj vam bom povedal...»
In že je skočil — hitro kakor panter...
Vera je avtomatično sprožila...
Lombard se je ustavil sredi skoka in se z vso težo svojega telesa zgrudil na tla.
Vera se mu je previdno približala, z revolverjem pripravljenim na strel.
Toda previdnost ni bila več potrebna.
Filip Lombard je bil mrtev — krogla mu je šla skozi srce...

3

Vero je preveval prijeten občutek popolne sprostitve.
Naposled se je le končalo.
Konec je bilo strahu, ki ji je neprestano trgal živce...
Zdaj je bila sama na otoku...
Sama z devetimi mrtvimi trupli...
Toda kaj zato? Da je le ona živa...
Tu je sedela — nepopisno srečna — nepopisno mirna...
Konec je bilo strahu...

4

Sonce je že zahajalo, ko se je Vera zganila. V njej je popolnoma prevladal prijetni občutek, da je zares varna.
Zdaj šele je začutila, da je lačna in zaspana. V prvi vrsti zaspana. Želela si je samo to, da bi čim prej legla v svojo posteljo in potem spala, spala, spala...
Drugo jutro bodo mogoče prišli in jo rešili — za sedaj ji je pa vseeno. Vseeno ji je, tudi če ostane še nekaj časa tu. Zdaj, ko je sama...
O, blaženi mir...
Vstala je in pogledala gor proti hiši.
Zdaj se ji ne bo treba ničesar več bati! Nobene strahote je več ne čakajo. To je zdaj navadna, lepo zgrajena, moderna hiša. In vendar si je še malo prej ni upala niti pogledati, ne da bi vztrepetala...
Strah — ta čudni strah...
Zdaj je konec strahu. Zmagala je nad strašno, smrtno nevarnostjo. S svojo spretnostjo in prisotnostjo duha je obvladala človeka, ki jo je nameraval uničiti.
Stopila je gor proti hiši.
Sonce je zahajalo, proti zapadu je bilo nebo rdeče in oranžne barve. Bilo je krasno in spokojno.
Vera si je mislila:
«Mogoče so to le sanje...»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — SFRJ: v tednu 20 dni, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3 I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi. — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst